

LUNDS
UNIVERSITET

Mer än bara kön?

En kvalitativ studie av hur diskriminering gentemot prostituerade synliggörs i debatten om
legalisering av prostitution

Matilda Kalström

Avdelningen för mänskliga rättigheter
Historiska institutionen
Kurskod: MRSK61
Termin: VT 2018
Handledare: Rouzbeh Parsi
Omfång: 14038

Abstract

The aim of this essay is to investigate how discrimination regarding gender, class and ethnicity towards prostitutes is made visible in the debate regarding legalization of prostitution in Sweden. The primary material for this study are articles of opinion, such as debate articles, published in the biggest newspapers in Sweden, within the time period of 2014 – 2016.

The method used is a qualitative content analysis which has been used to identify themes. To make the aspects of gender, class and ethnicity visible, a perspective of intersectionality has been used as theory for this essay. The chosen perspective asks you to look at the following within the material: what voices are heard in the debate, how the prostitute is talked about, if there is an awareness about the prostitute's background and if there is a separation of the prostitutes from others in the terms of we and them.

The identified themes from the investigation are exposure, causes for exposure, responsibility, an alternative choice and rights. Discrimination regarding gender is what the main focus of discrimination is on. Discrimination regarding class and ethnicity are not as visible. However, sometimes not even gender is visible as discrimination. This is thus one of the conclusions for this study: that discrimination regarding gender, class and ethnicity is being invisible in parts of the debate. This study concludes that without these aspects the debate gets stuck in questions regarding gender when it should be questioning if it is not more to it than just gender.

Key words: prostitution, discrimination, intersectionality, debate, media, Sweden, Amnesty International

Abstrakt

Syftet med denna uppsats är att undersöka hur diskriminering gällande kön, klass och etnicitet gentemot prostituerade synliggörs. Undersökningen görs på en medial debatt om just legalisering av prostitution som kommit till uttryck i opinionsbildande texter i svensk dagspress, åren 2014–2016. Genom en kvalitativ innehållsanalys har teman identifierats utifrån framställningar av diskriminering i artiklarna. För att sedan kunna synliggöra diskriminering utifrån kön, klass och etnicitet används ett intersektionellt perspektiv som teori för att göra detta. Det valda intersektionella perspektivet ber en att se till följande i texter: hur den prostituerade talas om, medvetenhet om prostituerades bakgrund, om ett skapande av vi och dem görs samt vilka röster som hörs i debatten.

De teman som utlästs för undersökning är utsatthet, orsak till utsatthet, ansvar, ett alternativt val samt rättigheter. Gemensamt för samtliga teman är att ett stort fokus centreras kring diskriminering gällande kön. Diskriminering gällande kön synliggörs tydligt för alla medan diskriminering gällande klass och etnicitet inte representeras lika tydligt. Slutsatsen för denna studie är att genom att endast synliggöra diskriminering utifrån en av dessa tre aspekter går en miste om orsaker bakomliggande prostitution. Detta påverkar debatten i att fastna i frågor om huruvida prostitution är att anses som ett frivilligt val eller inte. Genom att synliggöra hur diskriminering utifrån de verktyg som det intersektionella perspektivet ger dras även slutsatsen att diskriminering gentemot prostituerade kan ifrågasättas att grund sig i mer än bara kön.

Nyckelord: prostitution, diskriminering, intersektionalitet, debatt, media, Sverige, Amnesty International

Innehållsförteckning

1	Inledning	5
1.1	Problemformulering, syfte och frågeställningar	6
1.2	Material och avgränsningar	7
1.2.1	Primärmaterial	8
1.2.2	Sekundärmaterial	9
2	Bakgrund – varför en sexköpslag?	11
3	Teori	13
3.1	Cheryl Butler	13
3.2	Paulina de los Reyes	15
3.3	Kön, klass och etnicitet	16
4	Metod	18
5	Litteraturöversikt och tidigare forskning	22
5.1	Det intersektionella perspektivet i framställningen av kvinnan	22
5.2	Perspektiv på debatten	23
5.3	Perspektiv inom debatten	25
6	Analys	26
6.1	Utsatthet	26
6.1.2	Orsak till utsatthet	29
6.2	Ansvar	32
6.3	Ett alternativt val	35
6.4	Rättigheter	37
7	Diskussion och sammanfattning	43
8	Referenser	47

1 Inledning

Sedan den 1 januari 1999 är köp av sexuella tjänster förbjudet i Sverige, men inte försäljning av sexuella tjänster.¹ Den svenska sexköpslagen har väckt stor uppmärksamhet internationellt och Sverige har många gånger ansetts ha en ovanlig politik gällande prostitution. Fokus för denna uppsats är att synliggöra diskrimineringen gällande kön, klass och etnicitet gentemot den prostituerade inom debatten för legalisering av prostitution. Den debatt som undersöks är den som blossade upp i svensk dagspress i och med människorättsorganisationen Amnesty Internationals beslut från 2016 att stödja legalisering av sexköp. Debatten tar dock avstamp redan år 2014 då ett dokument från ett av Amnesty Internationals möten läckt som indikerar på att organisationen skulle ta upp förslaget för omröstning på deras kommande årsmöte.

Av en del uppskattades beslutet då ett utbyte av sexuella tjänster mellan samtyckande vuxna inte är rätt att kriminalisera, varken av den som säljer eller som köper sex. Det var just detta argument som Amnesty International använde sig av i sin nya policy från 2016 gällande prostitution.² Detta väckte stor debatt och då inte minst i Sverige där beslutet möttes av kritik. När sexköpslagen trädde i kraft i Sverige var förhoppningen att den skulle ha normativ effekt på befolkningen då prostitution fastställs som ett uttryck för ojämlikhet i samhället.³ Inte minst anses prostitution vara ett stort hinder för prostituerade att få sina mänskliga rättigheter uppfyllda.⁴ Likväl anses även sociala problem såsom missbruk och psykisk ohälsa vara stora orsaker till prostitution vilket hoppas förhindras med en lag som endast kriminaliserar köparen och inte säljaren för att undvika att människor utnyttjas.⁵ I och med 2005 års sexualbrottsreformen som innebar förändringar av bestämmelser gällande sexualbrott så ersattes sexköpslagen med lagen om köp av sexuell tjänst som skrevs in i brottsbalken 6 kap. 11§.⁶ Lagen har dock fortsatt att kallas för sexköpslagen och kommer även att göra det igenom denna uppsats.

¹ Länsstyrelsen i Stockholms län, ”Prostitution i Sverige 2014. En omfattande kartläggning”, Rapport 2015:10, Stockholm: Länsstyrelsen i Stockholms län, 2015, s.16

² Amnesty International, ”Amnesty International Policy On State Obligations To Respect, Protect And Fulfil The Human Rights Of Sex Workers”, POL 30/4062/2016, 2016, s.3

³ Länsstyrelsen i Stockholms län, 2015, s.16

⁴ Regeringens skrivelse 2008/08:167, ”Handlingsplan mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål”, Skr. 2007/08:167, Visby, 2008, s.4

⁵ Skr. 2007/08:167, 2008, s.3

⁶ Länsstyrelsen i Stockholms län, 2015, s.16

1.1 Problemformulering, syfte och frågeställningar

Som framgår av inledningen så har Sverige en tydlig bild gällande prostitution och av de personer som prostituerar sig. I och med sexköpslagens fastställning av att prostitution är ett uttryck för ojämlikhet i samhället och att sociala problem såsom psykisk ohälsa och missbruk står som orsaker till prostitution, så präglas framställningen av den prostituerade därefter. Prostitution som begrepp definieras av Socialstyrelsen och Polisen som följande: ”När minst två parter köper eller säljer sexuella tjänster mot ersättning (vanligen ekonomisk); vilken utgör en förutsättning för den sexuella tjänsten”.⁷

Hur den prostituerade och prostitution framställs i media bidrar till att skapa en bild av fenomenet prostitution. Detta skapar i sin tur förutsättningar för vad som anses önskvärt och möjligt både gällande lagstiftning men även i hur inställningen mot den prostituerade bör vara.⁸ Det sätt som prostitution och prostituerade formuleras på kommer att påverka vad som är anses vara problematiskt med fenomenet.⁹ Det är dock inte diskriminering i juridisk mening, alltså hur lagstiftningen kan tolkas som diskriminerade, som undersöks i denna uppsats. Syftet med uppsatsen är att undersöka hur diskriminering gentemot den prostituerade *synliggörs* utifrån kön, klass och etnicitet. Det är alltså fokus på diskriminering utifrån ett mer socialt perspektiv än ett juridiskt. Genom att synliggöra diskriminering så är förhoppningen att få en djupare förståelse för hur debatten förhåller sig till diskriminering och vad som uppmärksammas av det. Anledningen att just kön, klass och etnicitet tre har valts ut att studera är på grund av att alla tre är bundna till beständiga former av ojämlikhet. De står som centrala för hur samhället organiseras i över- och underordningar och hur detta bibehålls mellan grupper.¹⁰ För att studera dessa så kommer ett intersektionellt perspektiv att appliceras på det utvalda materialet som presenteras i nästa avsnitt.

Debatten består i huvudsak av två sidor. Kriminalisering av sexköp eller legalisering av sexköp, där förståelsen av vad prostitution och diskriminering innebär skiljer sig åt. Diskriminering förstås, utifrån sidan för legalisering av sexköp, som att prostitution är ett yrke där diskriminering sker på samma sätt som i vilket annat yrke som

⁷ Länsstyrelsen i Stockholms län, 2015, s.15

⁸ Veronica Ekström, “Inte bara kvinna. Våldsutsatta kvinnor och deras behov av stöd – konstruktion och komplikationer i svenskt offentligt tryck”, *Retfærd: nordisk juridisk tidskrift*, Årgang 35, Nr.3/138, 2012, s.52

⁹ Ekström, 2012, s.54

¹⁰ Paulina de los Reyes & Diana Mulinari, 2005, *Intersektionalitet – kritiska reflektioner över (o)jämlighetens landskap*, Liber, Malmö, s.55–56

helst. Utifrån den andra sidan av debatten, som fokuserar på kriminalisering av sexköp, så anses prostitution vara en form av utnyttjande av utsatta personer vilket de bör skyddas ifrån.

Med två olika synsätt på prostitution så skiljer sig även förståelsen av diskriminering åt. Detta påverkar i sin tur hur diskriminering gentemot prostituerade framställs och synliggörs. Oavsett vilken tolkning en har för fenomenet så finns ett ständigt närvarande maktförhållande, inte minst utifrån aspekten av kön då det är flest kvinnor som prostituerar sig.¹¹ Utifrån definitionen av prostitution som presenterats så innefattar den att det är pengar som är en av de vanligaste ersättningarna för sexuella tjänster.¹² Detta i sig skapar ett maktförhållande gällande klass när en person har möjlighet att köpa en annan utifrån bland annat ekonomiska resurser. Vad gäller etnicitet så visar kartläggningar av prostitution i Sverige att majoriteten av de som säljer sexuella tjänster är av utländsk bakgrund.¹³

Det problem uppsatsen syftar att undersöka är alltså hur diskriminering gentemot prostituerade synliggörs inom debatten av legalisering av prostitution. Genom att se till diskriminering av kön, klass och etnicitet med ett intersektionellt perspektiv är min förhoppning att komma åt både framställningen av diskrimineringen men även se i vilket ljus den prostituerade framställs. För att uppnå detta syfte kommer följande frågeställningen att besvaras:

- Hur synliggörs diskriminering gentemot prostituerade utifrån kön, klass och etnicitet i debatten om legalisering av prostitution?

1.2 Material och avgränsningar

Det material som ligger till grund för att besvara frågeställningen är opinionsbildade artiklar som publicerats i svensk press största tidningar, DN, SvD, Aftonbladet samt Expressen. Urvalet av materialet har centererats kring debatten om legalisering av sexköp som uppstod i samband med Amnesty Internationals ställningstagande att avkriminalisera sexköp. Först presenteras uppsatsens primärmaterial och de avgränsningar som gjorts av

¹¹ Skr. 2007/08:167, 2008, s.6

¹² Länsstyrelsen i Stockholms län, ”Prostitution i Sverige 2014. En omfattande kartläggning”, Rapport 2015:10, Stockholm: Länsstyrelsen i Stockholms län, 2015, s.15

¹³ Länsstyrelsen i Stockholm län, 2015, s.10

detta. Sekundärmaterialet kommer därefter att presenteras i form av vad för typ av material det är medan en redovisning för innehållet av materialet ges under avsnitt 5 om *tidigare forskning*.

1.2.1 Primärmaterial

Som framgår från tidigare avsnitt så fokuserar denna uppsats på den mediala debatten i Sverige som uppstod i och med Amnesty Internationals beslut att verka för att stödja avkriminalisering av sexköp. Det är dock inte beslutet som Amnesty International tagit som är av intresse för uppsatsen utan hur diskriminering gentemot den prostituerad synliggörs utifrån kön, klass och etnicitet. Debatten som uppstod i Sverige i och med Amnesty Internationals beslut har fungerat som en avgränsning för att välja ut uppsatsens primärmaterial. Primärmaterialet utgörs av tio opinionsbildade artiklar som publicerats i Aftonbladet, Expressen, DN och SvD under åren 2014 – 2016.

Anledningen att valet föll på dessa tidningar är till att börja med den självklara delen att dessa fyra är de största dags- och kvällstidningar i Sverige. Således når de också flest antal läsare jämfört med andra mindre tidningar. Fortsättningsvis så har tidningarna på grund av sina olika målgrupper och status i samhället gett en bredd i primärmaterialet där debatten fångas upp både från både politiker och gemene man. Slutligen är aspekten av möjlighet till påverkan i dessa tidningar även det en orsak till urvalet.

Avgränsningen av primärmaterialet har i stort gjorts i två delar. Först och främst har en avgränsning gjorts rent tidsmässigt, nämligen åren 2014–2016. Detta är med anledning av att debatten om legalisering av prostitution blossade upp år 2014 efter att ett dokument från ett av Amnesty Internationals möten läckt. Detta dokument innehöll förslag om en omröstning till att organisationen ska stödja avkriminalisering av sexköp. År 2016 var det år Amnesty Internationals nya policy om avkriminalisering av sexköp publicerades vilket gjorde att avgränsningen blev mellan just dessa år.

Den andra avgränsningen som gjorts har varit att urvalet av primärmaterial är centrerat kring själva beslutet från Amnesty och när det läckte, när beslutet fattades samt när den nya policyn publicerades. Detta med anledning av den stora mängd material, i form av opinionsbildande artiklar, som finns gällande prostitution. Sökningen efter artiklar gjordes i mediearkivet Retriver där sökningen begränsades av de valda tidningarna, tidsperioden samt sökorden *prostitution*, *legalisering*, *sexköpslag* och *Amnesty International*. Genom att avgränsa materialet till debatten som uppstod i och

med Amnesty International beslut vaskades till slut tolv artiklar fram. Dock är inget fokus i undersökningen på Amnesty Internationals beslut utan beslutet fungerar som en avgränsning och ingång till debatten.

När det önskade materialet väl var insamlat bestod det av tolv debattartiklar men detta reducerades till tio. Anledningen till detta var för att en del av artiklarna hade publicerats antingen identiskt eller med endast små justeringar i fler av tidningarna. Samma meningsenheter återfanns alltså nästintill identiska när samma skribent var publicerad i mer än en av tidningarna. Det hade därav endast varit en upprepning att ha med i undersökningen och valdes därför bort för analysen.

Eftersom det är opinionsbildande texter i media som studeras så är det viktigt att belysa syftet med just den typen av artiklar. De publiceras inte för att visa en helhetsbild med fakta utan för att övertyga läsare inom ett visst ämne för att driva opinion. Det används alltså stilistiska knep för att få över läsaren på sin sida vilket gör att fakta blir allt mindre viktig eftersom syftet är att övertyga läsaren.

1.2.2 Sekundärmaterial

Sekundärmaterialiet för uppsatsen utgörs till stor del av tidigare forskning om prostitution i form av en rapport, artiklar, en skrivelse från regeringen, böcker och avhandlingar. Dessa kommer att presenteras mer utförligt under avsnitt 5 *Tidigare forskning*.

Rapporten som använts är ” Purchasing Sexual Services in Sweden and the Netherlands Legal Regulation and Experiences. A Report from the Working Group on the Legal Regulation of the Purchase of Sexual Services”. Rapporten skrevs som ett förslag när en liknade sexköpslag som Sveriges blev aktuell i Norge. I denna rapport görs en ingående studie i hur lagen ser ut i Nederländerna samt i Sverige i syfte att se vilken lagstiftning som är mest gynnsam. Effekterna av de två lagarna, svårigheter med dem samt för- och nackdelar studeras i rapporten i syfte att se vilken lagstiftning som är mest gynnsam. Från denna rapport har främst den insamlade statistiken använts för att se vad för konsekvenser och orsaker som rapporterats om för prostitution. Exempelvis gällande psykisk ohälsa och våld samt vad direkta orsaker till att prostituera sig är såsom behov av pengar till droger.

Då det är debattartiklar som undersöks i denna uppsats och syftet med studien är att undersöka hur diskrimineringen mot den prostituerade synliggörs, har jag tagit del av tidigare forskning i form av artiklar som undersökt framställningen av exempelvis

våldsutsatta kvinnor i offentligt tryck. Jag har även använt mig av artiklar som mer riktar in sig på den svenska debatten om prostitution och olika förståelser av den. Här har jag främst kommit att använda mig av två återkommande namn för prostitutionsfrågan i Sverige, nämligen Don Kulick och Petra Östergren. De granskar båda den svenska debatten och lagen mot köp av sexuella tjänster kritiskt. Östergren och Kulick ger alltså perspektiv till debatten om hur frågan om prostitution kan förstås.

Debra Satz bok *The moral limits of the market: Why some things should not be for sale* ger en övergripande bild av hur tre olika perspektiv inom debatten förstår prostitution för att kunna utvärdera dessa med bakgrund av moral.

Regeringens skrivelse ”Handlingsplan mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål”, har främst använts för att skapa en förståelse för den svenska modellen gällande prostitution. I denna redogör regeringen för sin syn på hur prostitution och människohandel för sexuella ändamål ska bekämpas.¹⁴

¹⁴ Skr. 2007/08:167, 2008, s.1

2 Bakgrund – varför en sexköpslag?

I detta bakgrundsavsnitt ges en kort historisk överblick av hur sexköpslagen möjliggjorts genom de perspektiv på prostitution som kommit att prägla både den politiska och mediala debatten i Sverige. Detta görs för att ge en förståelse för hur den svenska sexköpslagen blev möjlig.

Den svenska sexköpslagen som trädde i kraft år 1999 är väl debatterad både i Sverige och utomlands.¹⁵ Under större delen av 1900 – talet har den svenska debatten präglats av det så kallade abolitionistiska perspektivet vilket utgår ifrån att prostitution är ett uttryck för ojämlika maktrelationer. Detta är något som än idag präglar den svenska debatten.¹⁶

Efter att det så kallade reglementeringssystemet från år 1847, vars syfte var att kontrollera prostitution och bekämpa könssjukdomarna, upphörde i Sverige år 1918 har prostitutionspolicyn präglats av att kriminalisera prostitutionsrelaterade aktiviteter. Bordeller och hallickverksamhet kriminaliserades men inte de prostituerade eller sexköparna.¹⁷

Olika förslag och lösningar på prostitution har sedan 1970-talet debatterats flitigt både i media och i svensk politik.¹⁸ Ur den politiska debatten kan det urskiljas två framträdande ståndpunkter, den socialpolitiska och den kriminalpolitiska vilka i sin tur kommit att avspegla sig i den mediala debatten. Den socialpolitiska beskriver prostitution som ett socialt problem, grundat i fattigdom, där det krävs sociala åtgärder för att få bukt med problemet. Den kriminalpolitiska ståndpunkten beskriver däremot prostitution som ett så allvarligt problem att det bör betraktas som brottsligt att både köpa och sälja sex.¹⁹ De båda ståndpunkterna är alltså abolitionistiska och syftar till att med olika lösningar bekämpa prostitution som de både anser vara ett problem.²⁰ Under 70-talet fick den kriminalpolitiska ståndpunkten fäste men möttes av motstånd då prostitution ansågs bero på strukturella orsaker. Det ansågs därför fel att straffa enskilda individer som köper eller säljer sex. Att enbart kriminalisera sexköp ansågs vara särskilt problematiskt

¹⁵ Josefina Erikson, *Strider om mening – En dynamisk frameanalys av den svenska sexköpslagen*. Doktorsavhandling. Uppsala Universitet, 2011, s.164

¹⁶ Jenny Westerstrand, *Mellan mäns händer – kvinnors rättssubjektivitet, internationell rätt och diskurser om prostitution och trafficking*. Doktorsavhandling. Uppsala Universitet, 2008, s.127-129

¹⁷ Eriksson, 2011, s.65

¹⁸ Eriksson, 2011, s.13

¹⁹ Eriksson, 2011, s.165

²⁰ Eriksson, 2011, s.86

eftersom en part, den prostituerade, skulle gå fri från brott och en risk ansågs finnas om utpressning gentemot köparen.²¹ Under 1980-talet kom debatten att domineras av ett jämställdhets- och genusperspektiv, vilket eliminerade den del av den kriminalpolitiska ståndpunkten att kriminalisera den som säljer sex, och enbart kriminalisera köpet av sexuella tjänster.²² Från och med slutet på 1980-talet utgick prostitutionsdebatten från antaganden att prostitution i sig var ett problem och inte endast konsekvenserna av det, vilket gjorde sexköpslagen både attraktiv och möjlig.²³

²¹ Eriksson, 2011, s.77

²² Eriksson, 2011, s.83

²³ Eriksson, 2011, s.75

3 Teori

Den teoretiska utgångspunkten för denna uppsats är ett intersektionellt perspektiv för att se hur diskriminering gällande kön, klass och etnicitet synliggörs gentemot den prostituerade. Det är Cheryl Butler och Paulina de los Reyes perspektiv på intersektionalitet som används för teorin. Genom den valda metoden för uppsatsen, vilket är en kvalitativ innehållsanalys, utläses teman från de tio opinionsbildande texterna. Dessa teman representeras utifrån citat från materialet varpå teorin appliceras.

Det intersektionella perspektivet ber en att uppmärksamma hur flera aspekter av makt samverkar och kan fungera tillsammans som diskriminerande.²⁴ Intersektionalitet som begrepp grundar sig i den svarta feminismens kritik av de bristande perspektiv som den vita, medelklassdominerade feministiska forskningen har representerat.²⁵ För just fenomenet prostitution finns ett behov av ett intersektionellt perspektiv eftersom det finns flera maktaspekter inblandat som kan bli förbisedda om en endast väljer att se till maktaspekten kön. Med en intersektionell analys kan det belysas hur kön förändras och sammanhänger med andra maktrelationer.²⁶

Från Butler och de los Reyes perspektiv har punkter sammanställts för vad en ska leta efter i texten för att inneha ett intersektionellt perspektiv på materialet. Dessa punkter är följande: vilka röster som hörs inom debatten, hur den prostituerade talas om, vilken typ av diskriminering det talas om, om skribenten uppvisar en medvetenhet kring prostituerades historia och situation och slutligen om det finns ett skapande av vi och dem. Att se till skapandet av vi och dem görs för att kunna synliggöra och ifrågasätta den vita medelklassfeminismen.

3.1 Cheryl Butler

Cheryl Butler, som undersökt prostitution och trafficking i USA, menar att det är nödvändigt med ett intersektionellt perspektiv för att kunna analysera hur dubbla eller flertalet former av diskriminering sker i synk med varandra.²⁷

²⁴ Paulina de los Reyes, "Global o(jäm)likhet och intersektionalitet: om feministiska gränsdragningar och hegemoniska röster", *Tidsskrift för kvinnoforskning*, nr1-2, 2006, s.37

²⁵ Ekström, 2011, s.55

²⁶ de los Reyes, 2006, s.37

²⁷ Cheryl Nelson Butler, "A Critical Race Feminist Perspective on Prostitution & Sex Trafficking in America", *Yale Journal of Law and Feminism*, Vol.21, no.1, 2015, s.108

Prostitution kan inte enbart ses utifrån ett genusperspektiv eftersom det rör sig om fler aspekter av makt. Butler själv använder sig av det intersektionella perspektivet för att synliggöra hur etnicitet och kön är bakomliggande orsaker till prostitution och hur etnicitet påverkar kvinnor inom prostitution. Butler använder begreppet *ras* medan jag valt att använda begreppet etnicitet. Anledningen till detta är att engelskans *race* vanligtvis översätts till etnicitet på svenska då begreppet *ras* inte längre används. Rasbegreppet syftar på den biologiska skillnaden mellan människor och specifika uppfattningar om dessa.²⁸ Etnicitet å andra sidan står för föreställningar om egenskaper igenom vilka det skapas identitet och samhörighet till varandra inom samhället.²⁹

För att synliggöra hur kvinnan framställs utifrån ett intersektionellt perspektiv måste en enligt Butler först och främst ser till vilka röster som hörs inom debatten. Fortsättningsvis måste även narrativet uppmärksammas, alltså hur den prostituerade kvinnan talas om och vad som sägs om henne. Den tredje punkten Butler uppmärksammar som behövs för ett intersektionellt perspektiv är betraktarens medvetenhet kring den studerade gruppens historia.³⁰ Slutligen måste även gruppen, i det här fallet de prostituerade, få utrymme att berätta sin upplevelse av förtryck.³¹

Ett grundantagande för Butler är att prostitution som fenomen uppkommit av strukturella ojämlikheter. På grund av detta kan det inte talas om ett val eller inte att prostituera sig eftersom det inte är ett val gjort utifrån lika premisser.³² Enligt Butler har detta förbisetts i porträtteringen av den prostituerade kvinnan. Ett tydligt exempel på detta som Butler uppmärksammar är filmen *Pretty Woman*. I denna synliggörs, eller snarare osynliggörs, hur etnicitet verkat för framställningen av den prostituerade kvinnan.³³ Vivian, huvudkaraktären i filmen, är både självsäker och självständig i sin roll som prostituerad. Hon upplever inte och har heller inte upplevt någon form av diskriminering på grund av sin etnicitet. Att Vivians liv som prostituerad påverkats och påverkas av hennes köns- eller klasstillhörighet framgår inte heller särskilt tydligt. Istället målas en bild upp av en kvinna som genom sitt liv i prostitution når ”the American dream”.³⁴ Om inte ett intersektionellt perspektivet appliceras så riskeras orsaken till varför det är flest

²⁸ Ove Sernhede, 2010, ”Etnicitet” i Edling, Christofer & Liljeros Fredrik (red.), *”Ett delat samhälle – makt, intersektionalitet och social skiktning”*. Liber, Malmö, s.77–79

²⁹ Sernhede, 2010, i Edling & Liljefors (red.), s.83–84

³⁰ Butler, 2015, s.106-107

³¹ Butler, 2015, s.106-107

³² Butler, 2015, s.112

³³ Butler, 2015, s.112

³⁴ Butler, 2015, s.112

kvinnor i prostitution att försvinna och ge bristande analyser av fenomenet. Porträtteringen av den prostituerade kvinnan i *Pretty Woman* är ett tydligt exempel på detta.³⁵

3.2 Paulina de los Reyes

Det är en medial debatt som i denna uppsats studeras genom diverse opinionsbildande texter. Gällande media påpekar Paulina de los Reyes vikten av att använda ett intersektionellt perspektiv. Detta är på grund av att media utgör en form av maktutövande samtidigt som media har möjlighet att neutralisera ojämlikheter i hur de framställer saker och ting.³⁶ Det intersektionella perspektivet behövs enligt de los Reyes för att kunna hantera frågan om prostitution är exploatering av kvinnor eller en rättighet för kvinnors fria vilja. Detta kan endast synliggöras genom att se till ytterligare maktaspekter än kön.³⁷ Hur det talas om prostituerade är enligt både Butler och de los Reyes nödvändigt att uppmärksamma för att synliggöra ytterligare maktstrukturer än kön.

I debatten om 'accepterade arbeten' i Sverige, har prostitution ansetts vara ett oaccepterat arbete. I och med detta har ett skapande av vi och dem gjorts: de prostituerade kvinnorna och de andra, vi. Enligt de los Reyes har skapandet av vi och dem varit en nödvändig förutsättning för att behålla en maktstruktur där de prostituerade befinner sig längst ner.³⁸ I den svenska debatten så påpekar de los Reyes att den svenska feminismens vision om frigörelse för kvinnor genom tiden överskuggats av ensidiga uppfattningar om vad som är ett passande och accepterat arbete.³⁹ Denna ensidiga feminism styrs av normativa uppfattningar om könsrelationer vilket i sin tur lett till analyser som måste anpassas efter vad som är rätt, möjligt och önskvärt av en feministisk analys.⁴⁰ Debatten och analysen av prostitution har enligt de los Reyes i mångt och mycket förhållit sig till enbart en kvinnlig identitet och en position i denna maktstruktur för den prostituerade kvinnan.⁴¹ Ett ensidigt feministiskt tänkande har konsekvenser på förståelsen av maktrelationer, vilket är vad som skett i den svenska debatten enligt de los Reyes. Hon menar på att det är först när makten mellan kvinnor problematiseras och den vita,

³⁵ Butler, 2015, s.114

³⁶ de los Reyes, 2006, s.41

³⁷ de los Reyes, 2006, s.48

³⁸ de los Reyes, 2006, s.46

³⁹ de los Reyes, 2006, s.48

⁴⁰ de los Reyes, 2006, s.37

⁴¹ de los Reyes, 2006, s.37

heterosexuella medelklassens dominans ifrågasätts som ytterligare perspektiv till maktstrukturer kan ges.⁴²

3.3 Kön, klass och etnicitet

Det intersektionella perspektivet har nu presenterats och även hur det kommer att användas i analysen i form av de sammanställda punkterna som presenterades inledningsvis för detta avsnitt. För att förstå maktstrukturerna gällande kön, klass och etnicitet är det på sin plats med en förklaring av dessa tre maktaspekter.

Den mest uppenbara maktaspekten som synliggörs i debatten om prostitution är kön, vilket inte är konstigt då kvinnor och flickor utgör majoriteten av alla prostituerade.⁴³ de los Reyes talar om en maktstruktur där de prostituerade återfinns längst ned i strukturen. Hur det har blivit så kan förklaras utifrån genusstrategier. Det finns alltså olika strategier, så kallade genusstrategier, för hur makten mellan könen bibehålls i samhället. Relationen mellan kvinnligt och manligt drivs av olika begränsning och möjligheter. Dock handlar det inte om samma möjligheter eller samma begränsningar för män och kvinnor.⁴⁴ För denna uppsats är det av intresse att se om och hur dessa begränsningar och möjligheter synliggörs.

För att förstå hur klass kan uppmärksammas i framställningen av den prostituerade behöver en vara medveten om hur klasstrukturer och således hur maktstruktur inom klass uppstår. Dessa strukturer och förhållanden uppstår emellan köpare och säljare. Klass enligt Karl Marx skapas utifrån människans relation till produktionsmedlen.⁴⁵ Det är sedan utifrån resurstillgångar och vem som äger dessa som samhällsklasser bildas genom gemensamma uppfattningar och intressen.⁴⁶ Det är när mötet mellan dessa klasser sker som strukturerna synliggörs eftersom folk från högre och lägre klass beter sig olika.⁴⁷ Detta ger upphov till en strukturell ojämlikhet där den

⁴² de los Reyes, 2006, s.37

⁴³ Skr. 2007/08:167, 2008, s.6

⁴⁴ Yvonne Hirdman, "Genussystemet – reflexioner kring kvinnors sociala underordning", *Tidskrift för genusvetenskap*, No. 3, 1988, s.55

⁴⁵ Christofer Edling & Fredrik Liljeros (red.), 2010, *Ett delat samhälle – makt, intersektionalitet och social skiktning*, Liber, Malmö, s.13

⁴⁶ Edling & Liljeros (red.), 2010, s.34

⁴⁷ Ylva Elvin-Nowak & Heléne Thomsson, 2003, *Att göra kön, om vårt våldsamma behov av att vara kvinnor och män*, Albert Bonnier Förlag, Stockholm, s.72-74

prostituerade utifrån de los Reyes teori blir alltmer utsatt i förhållande till den som köper sex ifall prostitution sker i det dolda.⁴⁸

Avslutningsvis vad gäller etnicitet, som redan nämnts under avsnittet om Butler, så står detta begreppet för föreställningar och egenskaper som bildar en konstruktion varigenom det skapas en identitet och samhörighet mellan människor. Dessa föreställningar finns även mellan grupper av olika etniciteter, alltså hur den andra gruppen uppfattas vara och även varför personer av den etniciteten är så. Exempelvis får en persons etnicitet ofta stå som förklaring till personens sämre situation.⁴⁹

Det finns minst sagt tydliga föreställningar om kön, klass och etnicitet i samhället. Sociala villkor kopplas ihop med en viss samhällsklass⁵⁰, likväl som en persons sämre situation förklaras utifrån etnicitet många gånger.⁵¹ Dessa föreställningar påverkar i högsta grad framställningen av ett specifikt fenomen, som för denna uppsats är prostitution. Men, som Butler uppmärksammar med sitt exempel om *Pretty Woman*, så behöver inte dessa föreställningar skapa en korrekt framställningen av ett helt fenomen.

⁴⁸ de los Reyes, 2006, s.45

⁴⁹ Sernhede, 2010, i Edling & Liljefors (red.), s.83–84

⁵⁰ Elvin- Nowak & Thomsson, 2003, s.76–77

⁵¹ Sernhede, 2010, i Edling & Liljefors (red.), s.84

4 Metod

Den valda metoden för uppsatsen är kvalitativ innehållsanalys. En kvalitativ metod studerar en text med syfte att upptäcka ytterligare företeelser för att nå en djupare kunskap för ämnet som studeras. Däremot finns det inte en kvalitativ metod att använda sig av utan varje kvalitativ studie har sitt egna förhållningssätt.⁵² För denna uppsats används Ulla Graneheim och Berit Lundmans variant av metoden.

Den kvalitativa innehållsanalysen har definierats som en forskningsmetod för en subjektiv tolkning av innehållet i en text genom att systematiskt koda och identifiera teman och mönster ur texten.⁵³ Fokus för denna uppsats är hur diskriminering gällande kön, klass och etnicitet synliggörs i framställningen av prostituerade. I enlighet med metoden så har alltså kategorier valts ut att fokusera på vilket gör att metoden kommer fungera som en grovsortering av materialet.⁵⁴ Syftet med en kvalitativ innehållsanalys är att få en kondenserad men bred beskrivning av fenomenet som undersöks. Teman i texten identifieras när ens material lästs igenom och sorterats i meningsenheter och koder.⁵⁵ Meningsenheter är meningar eller paragrafer som innehåller aspekter som går att koppla till varandra genom innehållet och kontexten. Med andra ord, meningsenheter är de meningar eller paragrafer som tillsammans bildar ett och samma tema utifrån dess innehåll.⁵⁶ Dessa kommer att presenteras som citat i analysen.

Den insamlade datan som valts ut från materialet används för att se till vad för innebörd denna data har för textens mening.⁵⁷ Analysen för denna uppsats kommer att bestå av citat från materialet där egna kommentarer och tolkningar utifrån teori om klass, kön och etnicitet för att synliggöra diskrimineringen mot den prostituerade.

Enligt Graneheim och Lundman innefattar den kvalitativa innehållsanalysen olika steg för hur metoden hjälper en att utläsa teman i en text. Till att börja med väljer forskaren först ut vad som ska undersökas och därefter om det är en latent eller manifest innehållsanalys som ska göras. Då syftet är att undersöka hur diskriminering gällande

⁵² Runa Patel & Bo Davidsson, 2011, *Forskningsmetodikens grunder – att planera, genomföra och rapportera en undersökning*, Studentlitteratur, Lund, s.119–121

⁵³ Hsiu-Fang Hsieh & Sarah E. Shannon, "Three Approaches to Qualitative Content Analysis", *Qualitative Health Research*, Vol. 15, No.9, 2005, s.1278

⁵⁴ Alan Bryman, 2011, *Samhällsvetenskapliga metoder*, Liber, Malmö, s.505–506

⁵⁵ Bryman, 2011, s.505

⁵⁶ Ulla Graneheim & Berit Lundman, "Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness", *Nurse Education Today*, Vol. 1, No. 24, 2004, s. s.106

⁵⁷ Bryman, 2011, s.523

kön, klass och etnicitet synliggörs i framställningen av den prostituerade passar den latent innehållsanalysen. Denna syftar att se till relationer i texten och involverar även en tolkning av underliggande meningar av texten. Den manifesta innehållsanalysen däremot riktar sig åt beskrivande av synliga och uppenbara delar av texten.⁵⁸ Med det valda perspektivet av intersektionalitet som teori så fungerar den latent innehållsanalysen väl både för uppsatsens syfte och tillsammans med teorin. När en valt vilken form av innehållsanalys som ska göras så väljs enhet för analys ut, vilket för denna uppsats är den prostituerade, kön, klass och etnicitet.

Syftet med metoden är inte att ha med alla meningsenheter som benämner eller uppmärksammar den prostituerade, kön, klass och etnicitet. Istället handlar det om att *kondensera* texten till de meningar och korta ner de paragrafer som anses vara kärnan i texten för ens syfte.⁵⁹ Här får en som forskare ett fritt val av vilka meningsenheter som väljs ut, men det är viktigt att en känner till materialet väl innan metoden används samt att ha ett tydligt syfte med studien så att meningarna förblir betydelsefulla för helheten. Varje meningsenhet får en kod för att identifiera och sortera de olika meningsenheterna.⁶⁰ Koder skapas av de kondenserade meningsenheter som fungerar som en etikett för forskaren att kunna sortera in i olika teman.⁶¹ Graneheim och Lundman använder sig av tabeller för att strukturera materialet⁶² vilket fungerar som ett kodningsschema i form av en tabell. För denna tabell samlas all relevant data in, alltså det som är bestämt att undersökas, från texten.⁶³ Därefter bildas teman där temat fungerar som den röda tråden mellan de kondenserade meningsenheterna, koderna och kategorierna.⁶⁴ Att välja ut de mest passande meningsenheterna är av stor vikt för kredibiliteten av studien. Meningar som är för långa innehåller ofta flera meningar medans för korta meningar inte ger något alls.⁶⁵

Nedan visas ett exempel på hur materialet har sorterats enligt metoden:

⁵⁸ Graneheim & Lundman, 2004, s.106

⁵⁹ Graneheim & Lundman, 2004, s.106

⁶⁰ Graneheim & Lundman, 2004, s.107

⁶¹ Graneheim & Lundman, 2004, s.109

⁶² Graneheim & Lundman, 2004, s.108

⁶³ Krippendorff, K, 2012, *Content Analysis; An introduction to its Methodology*, Sage, Beverly Hills, s.60-63

⁶⁴ Graneheim & Lundman, 2004, s.107

⁶⁵ Graneheim & Lundman, 2004, s.110

Debattartikel Aftonbladet ⁶⁶	Meningsenhet	Kondenserad meningsenhet	Kod	Tema
	Det är inte ett misstag, det är inte någon annans fel och det är inte att göra en utsatt kvinn a en tjänst.	Inte någon annans fel och det är inte att göra en utsatt kvinna en tjänst.	Ansvar för utsatt kvinna	Utsatthet

Genom att göra en tabell för varje artikel skapas en lättöverskådlig summering av de utvalda meningsenheterna och de teman som ger grund för analysen. För denna uppsats så är meningen inte att låta undersökningen besvara frågeställningen utan snarare att fungera som en guide för analysen.

Att det inte finns en fast metod för hur en kvalitativ bearbetning av en text ska gå till utgör en stor del av kritiken mot metoden. Samtidigt är det just detta som anses vara en fördel eftersom varje forskare har en stor frihet att själv att utforma det bästa arbetssättet för undersökningen.⁶⁷ Detta innebär dock i sin tur en subjektiv tolkning av materialet utifrån den valda teorin vilket medför att om en liknande studie genomförs så är det inte säkert att den får samma resultat. Genom att vara tydlig i hur jag kommer använda mig av metoden och hur den kommer användas på materialet så undviks dock detta.⁶⁸ Tillvägagångssättet för användningen av metoden är följande:

- a) alla artiklar lästes igenom för att få en övergripande bild av den diskriminering som synliggörs utifrån kön, klass och etnicitet gentemot den prostituerade
- b) artiklarna lästes sedan ytterligare en gång för att välja ut de meningsenheter som anses passande för att uppnå syftet med studien
- c) meningsenheterna kortas ner till kondenserade meningsenheter
- d) de kondenserade meningsenheterna kodades till nyckelord, en etikett för innehållet
- e) teman utlästes från koderna
- f) de utlästa temana används sedan i analysen för att applicera det teoretiska perspektivet

⁶⁶ Regnér, Åsa, ”Nej, det finns ingen ursäkt för sexköparna”, *Aftonbladet*, 3 juni, 2016, Tillgänglig: <https://www.aftonbladet.se/debatt/article22939604.ab> [hämtad senast: 2018-05-23]

⁶⁷ Patel & Davidson, 2011, s.122

⁶⁸ Patel & Davidson, 2011, s.122

Mycket inom den kvalitativa innehållsanalysen är en balansgång av vad och hur mycket som ska tas med. Å ena sidan är det omöjligt och oönskat för forskaren att inte lägga till ett speciellt perspektiv under studien. Å andra sidan, måste texterna få tala för sig själv under undersökningen och inte påverkas allt för mycket av värderingar eller egna uppfattningar.⁶⁹ En risk finns med att texten endast berättar vad en som forskare vill att den ska berätta. Detta har dock ansetts vara en icke hållbar kritik gentemot metoden eftersom en poäng i en text alltid förs dit av någon. En poäng finns inte automatiskt i texten utan förs dit av både skribent och läsare och det är inte nödvändigtvis så att alla uppfattar olika poänger med texten.⁷⁰ Den subjektiva tolkningen som metoden fått utstå kritik för är alltså inte alltid ett problem.

⁶⁹ Graneheim & Lundman, 2004, s.111

⁷⁰ Krippendorf, K 1980, s.22

5 Litteraturöversikt och tidigare forskning

I detta avsnitt kommer det redogöras för en del av det forskningsfält som är relevant för syftet för hur diskriminering synliggörs gentemot prostituerade utifrån kön, klass och etnicitet inom debatten. En stor del av förarbetet för denna uppsats har varit att få en förståelse för de olika perspektiven inom debatten men även att se till hur debatten har tolkats. Detta stycke är därav uppdelat i perspektiv på debatten, perspektiv inom debatten samt hur det intersektionella perspektivet använts för att undersöka hur kvinnor framställts i media.

5.1 Det intersektionella perspektivet i framställningen av kvinnan

I artikeln ”Inte bara kvinna. Våldsutsatta kvinnor och deras behov av stöd – konstruktioner och komplikationer i svenskt offentligt tryck”, analyserar Veronica Ekström hur klass, kön och etnicitet synliggörs i statliga propositioner med fokus på hur våldsutsatta kvinnorna och deras behov framställs. Utifrån denna framställning menar Ekström påverkar vilket sätt ett problem formuleras på och vad som är att anse problematiskt med problemet. Den slutliga effekten av framställningen är således att människor skapar sig en bild av problemet utifrån denna framställning som då påverkar hur de tänker kring de frågor som rör ämnet.⁷¹ Ekström uppmärksammar även att synen på mäns våld mot kvinnor i nära relationer har, likt frågan om prostitution, under 1900-talet kommit att uppfattas som ett offentligt socialt problem tillskillnad från tidigare då det ansågs vara en privat sak.⁷²

Vad som framförallt blir tydligt med Ekströms undersökning är att kön är den dominerande maktaspekten i framställningen av kvinnan. Detta är att anse som problematiskt då klass och etnicitet även formar kvinnornas liv och hur de upplever våldet och de stödinsatser som finns tillgängliga.⁷³ Enligt Ekström framställs de våldsutsatta kvinnorna dock som att de kan vara ”vem som helst” samtidigt som Ekström även finner att de framställs som ”den andra”.⁷⁴ Effekten av ett bristande intersektionellt perspektiv för lagar och stödinsatser för våldsutsatta kvinnor menar Ekström kan vara skadlig, då en

⁷¹ Ekström, 2012, s.65

⁷² Ekström, 2012, s.52

⁷³ Ekström, 2012, s.65

⁷⁴ Ekström, 2012, s.51

analys gjord endast på aspekten av kön kommer ha en begränsad betydelse för de kvinnorna med en annan etnicitet eller klasstillhörighet.⁷⁵

5.2 Perspektiv på debatten

Queerteoretikern Don Kulick har varit ett återkommande namn bland tidigare forskning gällande hur debatten om prostitution tolkats. För denna uppsats är det två av hans artiklar som använts, ”Sex in the New Europe. The criminalization of clients and Swedish fear of penetration” och ”Four hundred thousand Swedish perverts”. Kulick kritiserar i dessa den svenska debatten om prostitution i att vara allt för ensidig.⁷⁶ Kulick försöker även belysa att en effekt av denna ensidighet har fått de som köper sex att framställas som onormala.⁷⁷ Anledningen till detta är enligt Kulick att det i Sverige finns en stor aspekt av moral i vad som är socialt accepterat gällande sex där stor vikt läggs vid att det sker emellan två samtyckande vuxna som är jämlika.⁷⁸ Sexuella relationer utanför detta anses enligt Kulick att i Sverige vara oroväckande och fel där staten blir skyldig att ingripa för att förhindra det.⁷⁹ Med andra ord, Kulick ser den svenska debatten som begränsad av sociala värderingar både gällande sexköparen och den prostituerade. Vad som är av intresse är att Kulick, likt Butler och de los Reyes i teorin, uppmärksammar att det är viktigt att se till hur prostitution och prostituerade talas om för att undvika att stigmatisera den prostituerade.⁸⁰ Effekten i den svenska debatten är enligt Kulick dock att både den prostituerade och prostitution som fenomen anses vara något avskyvärt av samhället vilket bidrar till en större utsatthet för de inom prostitution.⁸¹ Kulick skiljer alltså inte på att prostitution i sig kan framställas på ett sätt och den prostituerade på ett annat, utan snarare att hur det talas om prostitution har en direkt påverkan på hur prostituerade framställs.

Ett annat återkommande namn i debatten är Petra Östergren. Till skillnad från Kulick så utgår Östergrens forskning på hur de prostituerade kvinnorna specifikt uppfattar sexköpslagen och vilken roll de getts inom debatten. Östergrens forskning följer alltså

⁷⁵ Ekström, 2012, s.56

⁷⁶ Don Kulick, ”Sex in the new Europe. The criminalization of clients and Swedish fear of penetration”, *Anthropological Theory*, Vol. 3, no.2, 2003, s.208

⁷⁷ Don Kulick, ”Four hundred thousand Swedish perverts”, *GLQ: A journal of lesbian and gay studies*, vol.11, no.2, 2005, s.227

⁷⁸ Kulick, 2005, s.208

⁷⁹ Kulick, 2005, s.219

⁸⁰ Kulick, 2005, s.226

⁸¹ Kulick, 2005, s.226

Butlers teori i att det är nödvändigt att se till hur de prostituerade själva upplever förtryck. Hennes avhandling ”Porr, horor och feminister” bygger på intervjuer av prostituerade. Östergren ser likt Kulick att den svenska debatten till stor del grundar sig i normer och föreställningar av sex, kön och svenskhet. Vad som även uppmärksammas av Östergren är att debatten i mångt och mycket styrs av starka känslor och tydliga argument som grundar sig i just dessa föreställningar.⁸² Gemensamt för samtliga intervjuer är att oavsett vad kvinnorna tycker om prostitution som fenomen så har de upplevt ett förtryck från samhället. Flera yttrade sig om att prostitution inte är något de vill förespråka men då inte enbart på grund av den utsatthet prostitution medför, utan för det stigma som tillkommer med att vara prostituerad.⁸³

Angående hur media porträtterat de prostituerade kvinnorna så visar Östergrens forskning att det enbart är de negativa sidorna av prostitution som framställts.⁸⁴ Östergren förklarar vidare att den ensidiga debatten beror på att prostitution i Sverige anses vara ett hinder för utvecklandet och upprätthållandet av ett jämställt och modernt samhälle.⁸⁵ De gånger som de prostituerade Östergren intervjuat upplevt att de fått utrymme i media är när de upprätthållit bilden av prostitution som moraliskt fel och samtidigt då hyllat den svenska sexköpslagen.⁸⁶ Vad som ofta pekas på i framställningen i media av prostituerade enligt Östergrens är att prostituerade har drog- och alkoholproblem vilket gör att prostituerades omdöme inte räknas som lika pålitligt. Detta stämmer till viss del menar en av de som Östergren intervjuat men argumenterar samtidigt att alkohol – och drogproblem finns i alla andra yrken också och är inte något unikt för folk involverade i prostitution.⁸⁷ Rapporten ”Purchasing Sexual Services in Sweden and the Netherlands Legal Regulation and Experiences. A Report from the Working Group on the Legal Regulation of the Purchase of Sexual Services”, från 2004 gjordes i Norge för att utvärdera den svenska sexköpslagen gentemot den nederländska. I rapporten framgår det av sammanställd statistik från båda länderna, Klaragården i Sverige samt The Outreach

⁸² Petra Östergren, 2006, *Porr, horor och feminister*, Natur och Kultur, Stockholm, s.297

⁸³ Östergren, 2006, s.200- 201

⁸⁴ Petra Östergren, *Synden ideologiserad. Modern svensk prostitutionspolicy som identitets- och trygghetsskapare*. Magisteruppsats. Stockholms Universitet, 2003, s.40

⁸⁵ Östergren, 2003, s.22

⁸⁶ Östergren, 2003, s.40

⁸⁷ Östergren, 2006,s.205

Unit i Nederländerna, att så mycket som 85 % av de prostituerade har problem med alkohol och droger och att 15 % lider av psykisk ohälsa.⁸⁸

5.3 Perspektiv inom debatten

I sin bok *Why Some Things Should Not Be For Sale: The Moral Limits Of Markets* diskuterar Debra Satz prostitution som en skadlig marknad. Hon gör detta utifrån tre olika perspektiv: det ekonomiska, det essentiella samt det egalitära. Dessa perspektiv hjälper till att få förståelse för vart en del av argumenten kan placeras inom debatten.

Det essentiella perspektivet utgår ifrån att prostitution är en skadlig marknad eftersom det finns ett grundläggande värde av både den prostituerade och tjänsten som säljs. Detta värde är inte mätbart i pengar och går därav inte att köpas rättfärdigt.⁸⁹ Enligt det essentiella perspektivet så sker en nedvärdering av den prostituerade till ett objekt.⁹⁰

Det ekonomiska perspektivet utgår från vad vinsterna respektive förlusterna är med prostitution rent ekonomiskt. Detta görs utifrån antagandet att den prostituerade är som en vara som sprids på en marknad.⁹¹ Om vi ser prostitution utifrån det ekonomiska perspektivet med att det är varor som ska säljas och spridas så måste aspekten av intimitet och det essentiella värdet av *jaget* räknas bort. Om vi gör detta så kan vi ifrågasätta vad det är som gör att prostitution skiljer sig från andra yrken som är ”typiskt” kvinnliga. Kvinnliga sjuksköterskor i relation till manliga läkare ger exempelvis även det en bild av kvinnan som underordnad mannen.⁹² Bilden prostitution ger av kvinnor ges alltså inte enbart från prostitution utan även från andra ’accepterade’ yrken.

Till sist finns det egalitära perspektivet vilket utgår ifrån att prostitution är fel eftersom det upprätthåller en ojämlig relation mellan könen.⁹³ Enligt det egalitära perspektivet menar Satz att det är fel att köpa sex då det ges en negativ bild av kvinnor, vilket i sin tur formar och påverkar bilden av kvinnans roll i samhället överlag.⁹⁴

⁸⁸ Justis – og politidepartementet, “Purchasing Sexual Services in Sweden and the Netherlands. Legal Regulation and Experiences. A Report from the Working Group on the Legal Regulation of the Purchase of Sexual Services”, Report 2004, G-0367 E, Oslo, 2004. s.10

⁸⁹ Debra Satz, *Why Some Things Should Not Be for Sale: The Moral Limits of Markets*, Oxford University Press, 2010, s.141

⁹⁰ Satz, 2010, s.143

⁹¹ Satz, 2010, s.138

⁹² Satz, 2010, s.137

⁹³ Satz, 2010, s.145

⁹⁴ Satz, 2010, s.148

6 Analys

I detta avsnitt kommer analysen av primärmaterialet att redovisas. Genom den kvalitativa innehållsanalysen har teman utlästs från materialet vilka redovisas med underrubriker genom analysen. Dessa teman har skapats utifrån artiklarna genom det kodningsschema som presenterats i metodavsnittet.

För att besvara uppsatsen frågeställning om hur diskriminering gällande kön, klass och etnicitet synliggörs i framställningen av den prostituerade så används ett intersektionellt perspektivet. Ifrån det valda intersektionella perspektivet av Cheryl Butler och Paulina de los Reyes har sex punkter sammanställts för att uppmärksamma diskriminering. Dessa är följande: vilka röster som hörs inom debatten, vad som sägs om den prostituerade, om den finns en medvetenhet kring prostituerades bakgrund och situation, vilken typ av diskriminering det talas om och slutligen ifall det finns ett skapande av vi och dem.

6.1 Utsatthet

Temat utsatthet tar avstamp i hur den prostituerade är utsatt i samhället. Inom den sidan av debatten som står för legalisering av sexköp så synliggörs en utsatthet i att den prostituerade blir allt mer stigmatiserad i ett samhälle som vill förbjuda det sammanhang den prostituerade verkar i. Den andra sidan av debatten synliggör däremot hur individers säkerhet och även rättigheter sätts på spel med en legalisering av sexköp. Ett exempel på detta syns i följande citat:

Trafficking har ökat och illegal verksamhet florerar. Och framförallt – allt fler kvinnor rekryteras och utnyttjas i industrin.⁹⁵

Det är utsattheten för kvinnor som här uppmärksammas och inte enbart som utsatt i prostitution utan även som utsatt i att det kan leda till trafficking. Det framgår inte mycket som från teorin kan belyas här mer än att prostitution skapar en utsatthet för kvinnor specifikt. Detta är något som kan belyas i följande citat också:

⁹⁵ Mikael Gustafsson & Malin Björk, ”Amnesty är helt fel ute”, *Aftonbladet*, 29 januari 2014, Tillgänglig: <https://www.aftonbladet.se/debatt/article18263482.ab> [hämtad senast 2018-05-23]

Tillvaron för den **inhemska** ”lyckliga horan” blev inte heller så där mysig, trygg och icke-stigmatiserande som det utlovats. Bland annat fick man ”flat-rate”- bordeller – sexvärldens ”ät så mycket du orkar”-bufféer - där **kvinnor** kunde ha 30 kunder per dag. De stora vinnarna var hallickarna och bordellägarna.⁹⁶

Det förtryck som uppmärksammas här är förtrycket mot kvinnor. Detta förtryck är något som enbart kommer till att öka med en legalisering av sexköp enligt denna meningsenhet. För att belysa Butlers punkt i teorin angående hur den prostituerade talas om så kan det i detta citat urskiljas hur hon beskrivs som en handelsvara som kan köpas om och om igen. Den prostituerades tillvaro beskrivs även som otrygg och stigmatiserande, där någon annan gör en vinst på henne vilket skapar en framställning av den prostituerade som utsatt. I och med att citatet uttryckligen kopplar samman prostitution med kvinnor så uppenbaras aspekten av diskriminering på grund av kön tydligt. Det är kvinnor som utsätts *för* prostitution då hallickar och bordellägare tjänar pengar på detta. Här syns då även aspekten av klass genom att kvinnor är de som köps medan hallickarna och bordellägarna har makten i att kontrollera köpet.

Vad som även är intressant med meningsenheter likt den ovan är att se till effekten av att framställa kvinnor på just det här sättet. I det här fallet görs det som en buffé att köpas som en annan person gör en vinst på. Det finns en tydlig aspekt av kön och med hjälp av teori kan det även urskiljas en aspekt av klass. I och med att det är kvinnorna som blir köpta är de genom detta någon annans egendom. Kvinnors beteende skiljer sig från de som köper dem vilket från teorin är hur det kan urskilja klasskillnader mellan personer.⁹⁷ Att det är just en person som köper någon annan visar att det är den som köper som har makt i situationen och inte den som blir köpt. Makten ligger både i att de som köper förväntas ha ett visst beteende men det blir även en maktfråga i och med vem de köper. Vem av de prostituerade som ska få möjlighet att tjäna pengar styr köparen över. Den prostituerade framställs alltså som underordnad sexköparen utifrån framställningar likt den ovan.

⁹⁶ Patrik Kronqvist, ”Amnesty International gör bort sig igen”, *Expressen*, 31 januari 2014, Tillgänglig: <https://www.expressen.se/ledare/amnesty-international-gor-bort-sig-igen/> [hämtad senast 2018-05-23]

⁹⁷ Elvin-Nowak & Thomsson, 2003, s.72-74

Liknande exempel kan ses i meningsenheter som följande vilken syftar till att beskriva effekten av prostitution för individen, där den prostituerade beskrivs att leva ett liv utan mänsklig värdighet.

Men eftersom man, till skillnaden från legaliseringsförespråkarna, främst förknippar sexhandeln med exploatering, förnedring och våld kan vägen till ett liv med mänsklig värdighet bara gå genom ett förbud.⁹⁸

Vad som tydligast går att påpeka i den ovanstående meningsenheten är vad som tidigare uppmärksammat av det de los Reyes ser som en fara med den så kallade vita medelklassfeminismen. Resultatet av den vita medelklassfeminismen för detta citat blir att den prostituerade är utsatt för prostitution mot dennes vilja och har i och med detta inte ett liv av mänsklig värdighet. Ställs detta i ljuset av att ställa sig kritisk mot den vita medelklassfeminismen som de los Reyes ber en göra så går framställningar likt dessa miste om den prostituerades egen röst. Det skapas alltså en ojämnhet mellan de som beskriver situationen och de som faktiskt är i den, vilket även bidrar till ett skapande av vi och dem. Däremot, om en ser detta citat i ljuset av Butlers punkt gällande både medvetenhet kring den prostituerades situation samt vilken diskriminering som det talas om så kan resultatet bli annorlunda. Det visas på en medvetenhet kring den prostituerades situation men problemet kvarstår fortfarande att det inte är den prostituerades egna röst som hörs. Den diskriminering som det talas om är en diskriminering mot den mänskliga värdigheten i denna meningsenhet. Däremot syns inte någon diskriminering på grund av kön, klass och etnicitet specifikt. Fokus hamnar alltså mer på kvinnors utsatthet än vad det gör på själva maktrelationen mellan den som säljer och den som köper sex. Effekten är således att kvinnor framställs vara utsatta på grund av att de är kvinnor och inte på grund av olika maktstrukturer. Genom att osynliggöra andra maktstrukturer görs kvinnor till en bidragande del av problemet som de själva inte styr över. Visserligen är det ju detta Butler uppmärksammar när hon förklarar prostitution att alltid vara ett ofrivilligt val eftersom det grundar sig i strukturer, vilket gör att endast vissa kvinnor tvingas välja det.⁹⁹ Däremot är det inte prostitution som ett ofrivilligt val på grund av maktstrukturer som i

⁹⁸ Michael Karlsson & Nujin Tasci, ”Amnesty sprider myter om sexhandeln”, SvD, 1 februari 2014, Tillgänglig: <https://www.svd.se/amnesty-sprider-myter-om-sexhandeln> [hämtad senast 2018-05-23]

⁹⁹ Butler, 2015, s.112

detta citat synliggörs utan snarare att det är på grund av att den prostituerade är kvinna som gör det till ett ofrivilligt val.

Den andra sidan av debatten, som vill legalisera sexköp, så finns en tendens till att acceptera utsattheten inom prostitution som ett nödvändigt ont. Detta synliggörs i följande meningsenhet:

Men det är inte säkert att sexköpslagen passar för export till alla länder, Wallströms feministiska utrikespolitik till trots. Särskilt inte om legalisering kan gynna de mest utsatta.¹⁰⁰

Här blir det tydligt att det enda sättet att skydda de prostituerade, som anses vara de mest utsatta, är att inte begränsa deras möjligheter till att klara sig själva. Liknande resonemang återfinns i fler teman. Utifrån teorin däremot så görs med detta perspektiv bara en ytlig analys av problemet eftersom varken kön, klass eller etnicitet synliggörs. Vem denna mest utsatta person är tydliggörs inte heller.

Aspekten av etnicitet som diskriminering är märkbart frånvarande för detta tema. Enligt teorin gör det att bilden av prostitution som ges är bristande. Det finns även en risk att effekten av att endast framställa den prostituerade som just kvinna och inte tillsammans med perspektiv av klass och etnicitet. Nämligen att utsattheten av den prostituerade orsakas av att hon är just kvinna. Aspekten av klass synliggörs dock med hjälp av det intersektionella perspektivet med ett resultat att den prostituerade framställs som underordnad sexköparen. Detta kommer att synliggöras mer under nästa tema, som fungerar som ett undertema till utsatthet.

6.1.2 Orsak till utsatthet

För temat utsatthet används även ett undertema. Detta är på grund av att en del meningsenheter som utlästs för undertemat fokuserar på orsaken till utsattheten istället för utsattheten i sig vilket gör att de skiljer sig från temat utsatthet överlag. I det första exemplet som visas på så synliggörs hur etnicitet och föreställningar som finns om etnicitet kan tolkas som en problematisk medvetenhet kring den prostituerades situation.

¹⁰⁰ Elsa Kugelberg, "Förbud inte enda vägen", *Dagens Nyheter*, 13 augusti, 2015, Tillgänglig: <https://www.dn.se/ledare/signerat/elsa-kugelberg-forbud-mot-sexkop-inte-enda-vagen/> [hämtad senast 2018-05-23]

När hon förstod att hon blivit lurad från den afrikanska hembyn till en lägenhet i Belgien för att prostituera sig så vägrade hon. Då hällde hallicken kokande vatten över hennes ben. Till slut hade hon inget val.¹⁰¹

För dessa meningsenheter som återberättar prostituerades upplevelser är det problematiska att de prostituerades egna röster försvinner. Det skapas alltså en, utifrån de los Reyes syn, vit medelklassfeministisk medvetenhet. Å andra sidan, så påvisar meningsenheter likt dessa konsekvenserna av prostitution för enskilda individer. Här påvisas även en aspekt av etnicitet om än en problematisk aspekt av etnicitet utifrån det intersektionella perspektivet. Till att börja ger beskrivningen ”den afrikanske hembyn” läsaren fri tolkning för var kvinnan kommer ifrån och hur hennes bakgrund ser ut. Det är inte den afrikanska hembyn i sig som är problematisk utan att förhållandena för en kvinna där gör att hon kan utsättas för att hamna i prostitution. Detta är dock inte begränsat till en viss plats utan till strukturer som återfinns i samtliga samhällen. Liknande resonemang kan ses i följande meningsenhet där etnicitet synliggörs.

Legalisering av prostitution är också intimt förbunden med den ökande människohandel till EU och inte minst östra Europa.¹⁰²

Likt den tidigare meningsenheten så uppvisas här en medvetenhet om att det finns en aspekt av etnicitet som gör skillnad inom prostitution. Här görs dock som belyses i avsnittet om teori att etnicitet att det finns en föreställning om en grupp från en viss plats som gör att de är mer utsatta för prostitution än andra.

Nästa exempel som tas upp behandlar ämnet kring varför prostitution är ett ofrivilligt val, vilket kan påminnas ännu en gång är vad Butler ser som en kärna i frågan om prostitution.¹⁰³ Orsaken bakom utsattheten är fattigdom och tvång enligt följande meningsenhet.

¹⁰¹ Frida Svensson, ”Köparnas pengar gör kvinnokroppar till lukrativ business”, *SvD*, 24 maj, 2016, Tillgänglig: <https://www.svd.se/koparnas-pengar-gor-kvinnors-kroppar-till-business> [hämtad senaste 2018-05-23]

¹⁰² Rossana Dinamarca & Karin Rågsjö, ”Män tjänar pengar på ’den lyckliga horan’”, *Aftonbladet*, 21 augusti 2015, Tillgänglig: <https://www.aftonbladet.se/debatt/debattammen/jamstalldhet/article21283708.ab> [senast hämtad 2018-05-23]

¹⁰³ Butler, 2015, s.112

Prostitution och sexhandeln är en utsatthet som inte hade funnits om det inte var för sexköparna och deras pengar. När fattigdom tvingar in kvinnorna i prostitution blir det fritt fall i armarna på den som betalar.¹⁰⁴

En medvetenhet om prostituerades situation och orsaker kring dessa påvisas i detta citat. Den prostituerade beskrivs som kvinna vilket därav gör att aspekten av kön uppmärksammas. Vad som är intresseväckande med denna meningsenhet är att fattigdom erkänns som en orsak till valet att välja prostitution men även att det gör valet till ett tvång. Här synliggörs alltså maktstrukturer av både kön och klass på samma sätt som vi sett i tidigare meningsenheter där aspekten av kön drivs av begränsningar av möjligheter för kvinnan, både gällande hennes ekonomiska utsatthet samt en utsatthet på grund av hennes kön. Det ter sig också här som att så länge fattigdom finns så kommer även prostitution att finnas eftersom det grundar sig i strukturella ojämlikheter. I denna meningsenhet anses prostitution vara en form av utsatthet som drivs på av efterfrågan av sexuella tjänster. Liknande resonemang kan vi se i följande meningsenhet:

De män som vill ta sig rätten att köpa kvinnors, män och prostituerades kroppar. Prostitution är ett uttryck för såväl social och ekonomisk ojämlikhet som för en aggressiv manlig norm.¹⁰⁵

Att det uppmärksammas orsaker till prostitution, som enligt Butler är nödvändigt för att förstå fenomenet korrekt¹⁰⁶, så uppfattas en medvetenhet om de prostituerades situation. Likväl så undviks i och med denna meningsenhet att förbise fler maktaspekter än endast kön, vilket både Butler och de los Reyes anser nödvändigt för att ge en heltäckande bild av fenomenet och den prostituerade. Att diskrimineringen sker även på grund av klass blir synligt då män och kvinnors beteenden skiljer sig åt och att det därav skapas en maktstruktur av klass. Männerna tar sig rätt att köpa kvinnan vilket visar på hur maktstrukturer gällande kön och vilken roll män respektive kvinnor har i denna. Männerna framställs att ha makten medan kvinnan ofrivilligt blir köpt. I och med detta synliggörs det som i teorin uppmärksammas gällande olika begränsningar och möjligheter och hur dessa skiljer sig åt mellan män och kvinnor.

¹⁰⁴ Svensson, Frida, ”Köparnas pengar gör kvinnokroppar till lukrativ business”, *SvD*, 24 maj, 2016

¹⁰⁵ Dinamarca, Rossana, & Rågsjö, Karin, ”Män tjänar pengar på 'den lyckliga horan'”, *Aftonbladet*, 21 augusti, 2015

¹⁰⁶ Butler, 2015, s.114

de los Reyes uppmärksammar ett skapande av vi och dem är emellan kvinnor, att det alltså görs skillnad på prostituerade kvinnor och icke-prostituerade kvinnor, där den prostituerade har lägre status. I ovanstående meningsenheter synliggörs dock inte detta utan fokus är snarare på de som köper sex, och att det är en risk för fattiga kvinnor att utsättas för. Det är på grund av efterfrågan från sexköparna som gör att prostitution blir ett alternativt val för fattiga kvinnor helt enkelt. Den diskriminering som synliggörs är alltså en diskriminering på grund av kön, som i sin tur grundar sig i fattigdom vilket även leder till diskriminering på grund av klass.

Att orsaker till den prostituerades situation uppmärksammas ställer sig teorin positiv till. Däremot så förklaras oftast dessa orsaker i detta tema var och en för sig och inte som samverkande för diskriminering. Det intersektionella perspektivet menar på att diskriminering sker på fler grunder samtidigt. Meningsenheter likt den föregående så framställer diskrimineringen att bottna i fattigdom som sedan att det blir en fråga om diskriminering gällande. Vad perspektivet vill synliggöra är hur dessa fungerar i synk med varandra och inte nödvändigtvis att den ena orsakar den andra. När detta dock görs, som i meningsenheten ovan, så stannar debatten lätt vid till att enbart behandla frågan om kön. Denna meningsenhet framhäver ett fokus på efterfrågan av sexuella tjänster som en orsak till prostitution.

6.2 Ansvar

Temat ansvar synliggörs i debatten som en fråga om var ansvaret för prostitution ligger. De två sidorna av debatten hävdar antingen att Amnesty International anses ha brutit i sitt ansvar som människorättsorganisation eller så anses den svenska sexköpslagen inte ansvara för de enskilda individer som tar skada av den. Det som i debatten ansett lett upp till Amnesty Internationals beslut för temat om ansvar visas i följande meningsenhet:

Att, som i Sverige lagstifta mot personer som betalar för sex, gör enligt en av bakgrundsrapporterna prostituerade särskilt sårbara för våld och misshandel.¹⁰⁷

¹⁰⁷ Emma Bouvin, ”Amnesty ska verka för avkriminaliserade sexköp”, *Dagens Nyheter*, 11 augusti, 2015, Tillgänglig: <https://www.dn.se/nyheter/varlden/amnesty-ska-verka-for-avkriminaliserade-sexkop/> [hämtad senast 2018-05-23]

Enligt denna meningssenheter tar alltså Amnesty International sitt ansvar som människorättsorganisation i och med att policyn skyddar mot våld och misshandel. Här är dock inte fokus på den prostituerade utan på den som köper sex. Det framstår således som att det är själva lagstiftningen, att sexköp kriminaliseras, som gör att våld och misshandel förekommer inom prostitution. I och med att fokusera på sexköparen så osynliggörs istället maktstrukturer som orsakar att prostituerade är särskilt utsatta för våld och misshandel som citatet uppmärksammar. I debatten som undersökts är detta dock inte vanligt förekommande för temat ansvar utan temat präglas av meningssenheter likt följande:

Prostitution kan vara 'ett fritt valt lukrativt arbete' och om sexköparna sätts åt ökar risken att de prostituerade utsätts för 'våld och övergrepp'. Det är en bisarr inlaga från en organisation som slåss för mänskliga rättigheter och mot förtryck.¹⁰⁸

Att prostitution skulle vara ett fritt val framställs här som bisarrt. Detta citat går under temat ansvar där det är en fråga om det bristande ansvaret från Amnesty International att arbeta efter en policy som ska verka för att stötta legalisering av sexköp. Den form av diskriminering de prostituerade upplever enligt detta citat är kopplat till våldet de prostituerade utsätts för. Dock är det enligt Butler nödvändigt att se till hur de prostituerade upplever förtryck¹⁰⁹ vilket här inte görs. Fokus riktas istället mot att ifrågasätta Amnesty International som människorättsorganisation när de framställer prostitution som ett frivilligt val. Tillskillnad från Butler som fokuserar på att prostitution inte kan ses som ett val på grund av orsakerna till valet finns i samhällsstrukturer¹¹⁰, så är fokus i detta citat annat. I detta citat är valet ofrivilligt på grund av de konsekvenser som den prostituerade får utstå i form av våld och övergrepp. Det är med andra ord konsekvenserna av prostitution som gör att det inte kan anses vara ett frivilligt val. I och med detta så bortses det från maktaspekterna gällande kön, klass och etnicitet och deras roll i orsaken till prostitution i citat som dessa.

Exempel på hur prostituerade upplever förtryck för temat ansvar är följande citat:

¹⁰⁸ Kronqvist, Patrik, "Amnesty International gör bort sig igen", *Expressen*, 31 januari, 2014

¹⁰⁹ Butler, 2015, s.106–107

¹¹⁰ Butler, 2015, s.112

[...] organisationen är mot all slags kriminalisering av prostitution – så länge det rör sig om samtyckande vuxna och är utan inblandning av hot eller våld.¹¹¹

Anledningen till att detta citat kategoriseras till temat av ansvar är då det anses finnas ett ansvar att kriminalisera prostitution när det rör sig om hot och våld. Med andra ord, när människor råkar illa ut finns där ett ansvar till att skydda dem. Att det är ett samtycke mellan vuxna personer gör att aspekten av hur de prostituerade upplever just förtryck minskar. Detta på grund av att effekten är att prostitution anses vara ett frivilligt val, vilket Butler påminner om är felaktigt eftersom det är på grund av maktstrukturer som gör det till ett val som endast vissa tvingas välja att prostituera sig.¹¹² Alltså, när det rör sig om att konsekvenserna av legalisering av prostitution är hot och våld kan det inte anses vara frivilligt och då bör någon form av kriminalisering ske. Prostitution ses utifrån detta alltså inte nödvändigtvis som något positivt men den vita medelklassfeminismen är inte önskvärd eftersom det är den som utgör en maktdimension av att begränsa valet att fritt kunna välja ifall en vill prostituera sig eller inte. Vad som även behövs uppmärksammas enligt Butler är en medvetenhet kring de prostituerades bakgrund¹¹³, vilket för temat gällande ansvar tar sig till uttryck när debatten uppmärksammar orsaker till prostitution och vem som bär ett ansvar i detta. I följande citat uttrycks detta:

I grunden ligger dock en maktfråga. Vem ska bestämma över sexarbetares liv och villkor. Sexarbetare själva eller en politisk maktelit?¹¹⁴

Vad som synliggörs i detta citat är alltså en medvetenhet kring prostituerades bakgrund i och med att det uppmärksammas att det rör sig om en maktfråga. Däremot uppmärksammas det inte maktstrukturer gällande kön, klass och etnicitet utan snarare en fråga om frihet och rättighet. Här synliggörs de los Reyes poäng om ett skapande av vi och dem utifrån vad som anses vara ett accepterat arbete och inte.¹¹⁵ Även det teorin uppmärksammar som problematiskt angående den vita medelklassfeminismen gör sig synlig här. Detta eftersom citatet hävdar att det rör sig om en maktfråga gällande fri- och

¹¹¹ Petra Östergren, ”Amnesty på rätt spår i prostitutionsfrågan”, *Aftonbladet*, 29 januari 2014, Tillgänglig: <https://www.aftonbladet.se/debatt/debattammen/brottochstraff/article18261378.ab> [senast hämtad: 2018-05-23]

¹¹² Butler, 2015, s.112

¹¹³ Butler, 2015, s.106-107

¹¹⁴ Östergren, Petra, ”Amnesty på rätt spår i prostitutionsfrågan”, *Aftonbladet*, 29 januari 2014

¹¹⁵ de los Reyes, 2006, s.37

rättigheter och att någon annan tar sig rätt att bestämma. Istället för att fokusera på maktfrågan gällande strukturer tar citat likt dessa och den sidan av debatten de tillhör, ner det till en individnivå. Att tala om kön, klass och etnicitet är således inte nödvändigt eftersom problemet här antas grunda sig i synen på prostitution.

6.3 Ett alternativt val

Temat ett alternativt val har sammanställts av de meningsenheter som står för en legalisering av sexköp och där fokus är på valet av att prostituera sig och hur det behandlats i debatten. Huvudsakligen argumenteras det för att valet att prostituera sig bör vara frivilligt och att framställningen av prostitution och den prostituerade inom den svenska debatten är felaktig. Istället för termen prostituerad används för detta tema termen sexarbetare i artiklarna. Det är värt att påminnas om att prostitution och sexarbete är olika tolkningar av samma fenomen, vilket även påverkar synen på ifall sexköp bör legaliseras eller kriminaliseras. Detta syns i följande meningsenhet:

Sexarbetare är myndiga personer som frivilligt säljer sexuella tjänster. Att få ihop pengar till mat och hyra är inte mer tvång för oss än för dig.¹¹⁶

De prostituerade framställs som självständiga genom sitt arbete. Detta går emot Butlers teori då hon anser att det aldrig ett frivilligt val att sälja sex eftersom det är maktstrukturer som gör att endast vissa tvingas välja.¹¹⁷ Det uppmärksammas dock att sexarbete är ett tvång men under andra premisser än vad prostitution anses vara. Mat och boende är inte något frivilligt val utan en nödvändighet som alla måste ha pengar till vilket uppmärksammas i meningsenheten ovan. Däremot så går en miste om aspekten om orsakerna till varför vissa väljer att sälja sex och andra inte.

Vad som måste uppmärksammas för meningsenheterna i detta tema är att de är framförda i en debattartikel skriven av Pye Jakobsson, ordförande för NSWP – The Global Network of Sex Work Projects. Jakobsson var tidigare själv prostituerad och är grundare av den svenska sexarbetarorganisationen Rose Alliance – Riksorganisationen

¹¹⁶ Pye Jakobsson, ”Sexarbetare har också mänskliga rättigheter”, *Aftonbladet*, 14 augusti, 2015, Tillgänglig: <https://www.aftonbladet.se/debatt/debattammen/jamstalldhet/article21251608.ab> [senaste hämtad 2018-05-23]

¹¹⁷ Butler, 2015, s.112

för sex- och erotikarbetare.¹¹⁸ Å ena sidan så får de prostituerades röster höras vilket enligt både Butler och de los Reyes är nödvändigt. Å andra sidan är det här viktigt att uppmärksamma att det finns en hierarki bland de prostituerades röster också. Jakobssons roll som ordförande och som inte längre prostituerad ger henne en annan position inom debatten än många andra prostituerade. Sexarbete, som Jakobsson väljer att kalla det, tolkas som ett frivilligt val men utan att se till vad som orsaken är att vissa personer väljer detta yrke. Orsaken bakom valet är enligt Butler nödvändig att se till för att kunna ge en rättvis framställning av fenomenet som helhet vilket häri inte görs. Det är alltså inte tal om något förtryck utifrån vad teorin gällande kön, klass och etnicitet belyser som förtryck. Istället framkommer här en diskriminering av ett helt arbete och de människor som valt det yrket.

Att säga att kunderna köper någons kropp eller köper en människa är korrekt när det handlar om en verklig slavhandel. Men att använda det för att beskriva sexarbete är inte bara stigmatiserande och felaktigt utan bidrar till en ökad utsatthet. Det är inte feministiskt att beskriva kvinnor som varor.¹¹⁹

I och med att inte ordet prostitution används utan istället termen sexarbete så försvinner aspekten av kön, klass och etnicitet snabbt eftersom prostitution anses som vilket arbete som helst. Däremot så ges inte någon förklaring till varför det är som vilket arbete som helst eller varför det anses inte vara det. I och med detta kan det ses hur aspekterna av kön, klass och etnicitet är viktiga att belysa för denna debatt eftersom en förståelse för varför det endast är vissa kvinnor som väljer detta inte framgår utan dem. Som Butler belyser så är det inte alla kvinnor som väljer prostitution utan det finns en bakomliggande anledning till det, på samma sätt som det finns en bakomliggande anledning till att fler kvinnor väljer att bli sjuksköterska istället för läkare.¹²⁰ Det förtryck som skribenten uppmärksammar är det förtryck som sexarbetare får utstå från samhället som är fyllt med förutfattade meningar. Det riktas här en tydlig kritik gentemot den bild som ges av kvinnor inom prostitution. Som kan ses i ovanstående citat så påpekar skribenten att det "inte är feministiskt att beskriva kvinnor som varor."¹²¹ Den vita medelklassfeminismen

¹¹⁸ NSWP, "NSWP elects new President, Pye Jakobsson", Tillgänglig: <http://www.nswp.org/es/news/nswp-elects-new-president-pye-jakobsson>, 2014, [senast hämtad: 2018-05-23]

¹¹⁹ Jakobsson, Pye, "Sexarbetare har också mänskliga rättigheter", *Aftonbladet*, 14 augusti, 2015

¹²⁰ Satz, 2010, s.137

¹²¹ Jakobsson, Pye, "Sexarbetare har också mänskliga rättigheter", *Aftonbladet*, 14 augusti, 2015

som de los Reyes talar om ifrågasätts därmed men samtidigt så kvarstår ett skapande av vi och dem. Det förtryck som uppmärksammas däremot sättet att se på människor som säljer sexuella tjänster. Den ensidiga analys och bild som getts av prostitution är vad de los Reyes belyser varit problematiskt i den svenska debatten¹²² vilket denna artikel håller med om. Däremot finns inget perspektiv av kön, klass och etnicitet vilket Butler i sitt exempel om *Pretty Woman* uppmärksammar som problematiskt eftersom det romantiserar bilden av prostitution. Likväl finns inte en medvetenhet kring det förtryck prostituerade, och då främst prostituerade kvinnor, utsatts för vilket ger en enligt teorin av Butler bristande framställning av fenomenet.

Förståelsen och definitionen skiljer sig alltså från den svenska lagstiftningen av vad som definieras som prostitution. Detta är, som även uppmärksammas i den tidigare forskningen, en nyckeldel i debatten då förståelsen och definitionen av vad det innebär att sälja sexuella tjänster är helt olika. Den som denna skribent benämner som sexarbetare beskrivs i denna artikel som självständig och att det är ett frivilligt val. Detta går att likna vid Butlers exempel av filmen *Pretty Woman* där aspekter av varken diskriminering på grund av klass, kön eller etnicitet framträder särskilt tydligt. Detta möjliggör för bilden av den prostituerade som självständig i sitt val och att prostitution är som vilket arbete som helst.

6.4 Rättigheter

Temat rättigheter syns tydligt i debatten. Beroende på de två sidorna så talas det om rättigheter för sexarbetare, rättigheter som kränks i och med en legalisering och även rätten till att själv bestämma om en vill köpa eller sälja sex. Detta tema börjar med att belysa hur Amnestys beslut uppfattas i frågan om rättigheter. Första meningsenheten för temat är följande:

Organisationen ser det som en mänsklig rättighet för två vuxna att i samtycka sälja och köpa sex.¹²³

Det bör påpekas att det i Amnesty Internationals beslut inte står att det är en mänsklig rättighet att sälja och köpa sex. Detta är alltså just hur det uppfattats av skribenterna som

¹²² de los Reyes, 2006, s.37

¹²³ Bouvin, Emma, ”Amnesty ska verka för avkriminaliserade sexköp”, *Dagens Nyheter*, 11 augusti, 2015

sedan vinklat det för att förstärka sin poäng av att beslutet från Amnesty är felaktigt. I denna meningsenhet syns varken klass, kön eller etnicitet. Det är dock viktigt att ha med denna meningsenhet eftersom det ger en överblick i hur temat gällande rättigheter kan förstås antingen som en frihet eller en begräsning. Detta ser vi även i kommande meningsenhet som beaktar rätten till att fritt få välja om en ska prostituera sig eller inte. Meningsenheten är följande:

En policy som ska förbättra resurssvagas situation får inte nedvärdera deras val eller kriminalisera de sammanhang de befinner sig i. I stället ska fokus ligga på strukturella problem som fattigdom.¹²⁴

Detta citat fokuserar på den prostituerades situation. Anledningen att detta citat hamnar i temat för rättigheter är för att den prostituerades rätt att välja prostitution och att existera i detta sammanhang lyfts fram. Det är inte i fråga om specifika rättigheter men citatet påminner om att oavsett vad har prostituerade rättigheter som, enligt skribenten, tar skada av att kriminalisera sexköp. Detta citat står alltså på sidan om att legalisera sexköp.

Vad som kan ses utifrån detta citat är hur den prostituerade talas om. Den prostituerade beskrivs som resurssvag. Från tidigare citat har det uppmärksammats att det inte är gynnsamt att beskriva prostituerade med ord likt dessa eftersom de skapar en ofördelaktig bild av den prostituerade. Vad denna beskrivning av den prostituerade ger är dock ett synliggörande av en klasstruktur. Från teoriavsnittet framgår det att klass definieras utifrån just resurser och för detta citat blir det tydligt att den prostituerade tillhör en lägre klass på grund av att dennes resurser är svagare eller mindre. Citatet uppmärksammar även att se till de strukturella problem som skapar förutsättningen till att prostitution existerar, vilket är i enlighet med Butlers teori. Genom att uttrycka att fokus bör ligga på strukturella problem så lyfts fokus från frågan om prostitution är att anse som frivilligt val eller inte. Effekten blir att prostitution i sig inte får för mycket i fokus i kraft av om det är rätt eller fel utan istället fokuseras på den prostituerades situation utifrån denne själv samt hur situationen kan förändras. Enligt teorin är detta rätt där både de los Reyes och Butler uppmärksammar vikten av att hörsamma de prostituerades röster inom debatten. I ovanstående citat så framställs en diskriminering utifrån klass där förståelsen för den prostituerades situation är att denna har rätt att fritt välja att prostituera sig om

¹²⁴ Östergren, Petra, ”Amnesty på rätt spår i prostitutionsfrågan”, *Aftonbladet*, 29 januari, 2014

denna vill det beroende på sin bakgrund i fattigdom. Den andra sidan av debatten, alltså där sexköp anses bör kriminaliseras, syns ett större fokus på den kvinnliga prostituerade och hennes rättigheter. I kommande citat syns hur en legalisering av sexköp skulle leda till att kvinnors rättigheter inte försvaras utan att det som försvaras istället är männens rätt att köpa sexuella tjänster.

Argumentet, att försvara kvinnors rätt faller platt när en ser till verkligheten. Det som försvaras är mäns rätt att köpa och handla med kvinnors rättigheter och kroppar.¹²⁵

Här syns både strukturer av kön och klass och diskriminering utifrån dessa. Män kan köpa kvinnors kroppar och rättigheter inte enbart för att de är män utan för att de har rätten och även resurserna att göra det. Alltså är kvinnan inte enbart underordnad mannen för att hon är kvinna utan även för att han är den med resurser att kunna köpa henne. Aspekten av kön är tydlig då det nu talas om männens rättighet att köpa kvinnors kroppar. Dock är det begränsat till den kvinnliga kroppen och inte personen. I följande meningenshet synliggörs detta ytterligare:

Människohandel gömmer sig bakom lagliga bordeller och varken våldet eller stigmat mot personer i prostitution har minskat. Istället har mäns rätt att köpa kvinnors kroppar för sexuella ändamål blivit mer normaliserat.¹²⁶

Här kopplas prostitution och människohandel ihop vilket ofta görs på den sidan av debatten som står för en kriminalisering av sexköp. Människohandel anses vara både en effekt och en orsak till prostitution. I meningensheten så synliggörs olika beteenden som är att anse som manligt respektive kvinnligt där mannen köper och kvinnan säljer. För att påminna om klasstrukturer och klassförhållanden så skapas de efter olika beteenden hos människor beroende på deras relation till resurstillgångar. Då det är mannen som köper så är han således den med makt i den relation som uppstår vid ett sexköp. De kvinnor som säljer sexuella tjänster tillhör alltså en lägre klass på grund av deras beteende vilket grundar sig i deras könstillhörighet. I följande meningenshet påvisas även detta:

¹²⁵ Gustafsson, Mikael & Björk Malin, ”Amnesty är helt fel ute”, *Aftonbladet*, 29 januari 2014

¹²⁶ Gulan Avcı, ”Fritt fram för alla torskar nu?”, *Expressen*, 13 augusti 2015, [senast hämtad 2018-05-23] <https://www.expressen.se/debatt/fritt-fram-for-alla-torskar-nu/>

Rätten att slippa bli köpt och såld är central i det internationella arbetet för kvinnors och barns rättigheter. Lagstiftningen är grunden till skyddet av kvinnors rätt till sina egna kroppar.¹²⁷

Denna framställning görs i kontexten av att den svenska sexköpslagen anses nödvändig för att skydda kvinnor och kvinnors rättigheter. I och med detta så framställs dock kvinnor som behövande av skydd vilket enligt de los Reyes är vad som sker när endast en aspekt av makt analyseras. Den prostituerade kvinnan nämns alltså inte specifikt utan istället framställs prostitution som något alla kvinnor kan hamna i om det inte finns en skyddande lag.

Att diskriminering och riskerna att hamnar i prostitution är samma för alla kvinnor är att förbise aspekter gällande klass men framförallt etnicitet. Klassaspekten kan utläsas från detta citat likt det gjort bland tidigare teman, nämligen att män och kvinnors beteende skiljs åt och det är männen som köper kvinnan, vilket gör henne underordnad mannen. Aspekten av makt, kvinnor emellan, synliggörs dock inte. För att återigen påminna om poängen Butler gör så är det inte alla kvinnor som behöver välja prostitution som försörjning eller inte. Genom att tala om prostitution som något som kan drabba alla kvinnor så undkommer meningsenheter likt dessa det stora problem som de los Reyes påpekar vara i ”vi och dem” – gällande prostituerade och andra kvinnor. Däremot blir begränsningar och möjligheter för män och kvinnor allt mer tydlig. Detta kan ses återkommande i de citat som presenterats. När en endast belyser maktdynamiken gällande aspekten av kön som problematisk så ifrågasätts dock inte den vita medelklassfeminismen. Med en avsaknad av klass och etnicitet så förblir framställningen av den prostituerade kvinnan som underordnad mannen.

Ytterligare ett problem med att framställa det förtryck prostitution för med sig som ovanstående citat är att det endast uppmärksammar det som problematiskt att män köper kvinnors rättigheter och kroppar. Detta är problematiskt på flera sätt som uppmärksammas i temat utsatthet också. Till att börja med, så är det inte enbart någons rättigheter eller kropp som köps. Det finns en aspekt av intimitet också som köps likväl som aspekten av att den prostituerade under den tiden denne är köpt helt bortkopplas från sin personlighet och känslor, vilket i avsnittet om tidigare forskningen är att tolka som

¹²⁷ Avci, Gulan, ”Fritt fram för alla torskar nu?”, *Expressen*, 13 augusti 2015

det essentiella perspektivet.¹²⁸ Fortsättningsvis, så ger citat likt dessa inte läsaren möjligheten att reflektera över vem det är som köps eftersom det framstår som att vilken kvinna som helst kan bli det. Enligt teorin så stämmer inte detta, då det inte är alla kvinnor som prostituerar sig. För att då undvika att en specifik bild skapas av den prostituerade och den vita medelklassfeminismen späds på vilket de los Reyes varnar för, bör maktaspekter gällande klass och etnicitet lyftas fram också. Genom detta uppfylls då även Butlers punkt gällande medvetenheten kring de prostituerades situation. Slutligen så kan det även synliggöra maktaspekter gällande klass och etnicitet också vilket ger en bild av vem det är som köps.

Det finns ytterligare en aspekt inom temat för rättigheter. De två tidigare meningsenheter står tydligt på varsin sida av debatten och vad rättigheter innebär för vardera sida. Den kommande meningsenheten uppmärksammar inte någon kränkning av en rättighet eller ett förtryck i sig utan riktar sig mot att lösningen är att ge kvinnor fler rättigheter genom att legalisera sexköp. Meningsenheten är följande:

Amnesty manar världens stater att skapa sociala och ekonomiska möjligheter för medborgarna att välja ett annat jobb. Det är sant att de flesta hellre skulle sälja sex än svälta ihjäl. Misär är ofta roten till problemet, och därför är det där man ska börja. Kvinnor behöver fler, inte färre rättigheter och möjligheter.¹²⁹

Det ska tydliggöras att denna meningsenhet är från en artikel som är av åsikten att legalisera sexköp. Utifrån teorin sätts dock frågan om diskriminering nu i nytt ljus i och med denna meningsenhet. Istället för en diskriminering på grund av en specifik orsak så erkänns häri att roten till problemet är misär. Diskriminering och förtryck uppmärksammas och även den prostituerades situation. Butlers punkt angående prostitution som ett alltid ofrivilligt val blir en självklarhet då det är självklart att välja prostitution om det står mellan det eller att svälta ihjäl. Den prostituerade talas inte på ett sätt där hon objektifieras eller att det enbart är hennes kropp eller rättighet som köps. Vad som uppmärksammas är däremot att kvinnor behöver fler rättigheter. Vad som däremot är nyckeln för denna meningsenhet, och som skiljer den från de andra inom detta tema, är för den prostituerade kvinnan att göra som hon vill med det hon har. Däremot så

¹²⁸ Satz, 2010, s.89

¹²⁹ Kugelberg, Elsa, ”Förbud inte enda vägen”, *Dagens Nyheter*, 13 augusti, 2015

synliggörs inte varken klass eller etnicitet i denna meningsenhet som grund för diskriminering. Att bortse från dessa och att endast uppmärksamma aspekten av kön i form av att prostitution skulle stärka kvinnans position i samhället blir problematiskt utifrån teorin.

7. Diskussion och sammanfattning

Syftet med denna uppsats har varit att undersöka hur diskriminering gentemot prostituerade synliggörs gällande kön, klass och etnicitet i debatten om legalisering av prostitution. För att göra detta har ett intersektionellt perspektiv använts där fokus legat på att se hur den prostituerade talas om, vilken medvetenhet skribenten uppvisar för den prostituerades situation, om det görs ett skapande av vi och dem samt vilken typ av diskriminering som uppmärksammas. Fem övergripande teman återfanns inom debatten: rättigheter, utsatthet, orsaker till utsatthet, ansvar samt ett alternativt val. Med de teman som utlästs från materialet så synliggörs den bild som finns av prostitution och den prostituerade.

Diskriminering mot den prostituerade gällande kön, klass och etnicitet synliggörs på olika sätt. Framförallt synliggörs det i sättet den prostituerade talas om och i den medvetenhet som uppvisas för de prostituerades bakgrund. Däremot är det tydligt att diskriminering gällande dessa tre aspekter gentemot den prostituerade många gånger även osynliggörs inom debatten. Liknande resultat sågs i Ekströms forskningen om hur den våldsutsatta kvinnan framställs, där kvinnan många gånger framställt som våldsutsatt på grund av att hon är kvinna.

För att återgå till denna studie så synliggörs för samtliga teman en diskriminering gällande kön. Aspekten av kön är även det som genomsyrar debatten. Den prostituerade framställs och talas om utifrån fokus på kön och således att den prostituerade är en kvinna. Detta i sig är inte ett förvånansvärt resultat med tanke på att det är övervägande kvinnor som prostituerar sig.¹³⁰ Det finns dock en risk i att den prostituerade och situationen som den prostituerade är i tolkas som att vara så enbart på grund av att dennes kön. Det intersektionella perspektivet uppmanar att se till hur maktstrukturer tillsammans samverkar förtryckande¹³¹, vilket i denna studie har visat sig bristande i debatten för legalisering av prostitution. Däremot så belyser debatten tydligt att den prostituerade befinner sig i en utsatt position. Utifrån de två synsätten på prostitution anses utsattheten vara på grund av antingen de risker som prostitution medför eller på grund av den stigmatisering den prostituerade utsätts för av samhället.

¹³⁰ Skr. 2007/08:167, 2008, s.6

¹³¹ de los Reyes, 2006, s.23

Diskriminering på grund av klass går även det att utläsa i det maktförhållande som uppstår vid köpet av sex. Oavsett om en anser att prostitution är frivilligt eller inte så uppstår utifrån klass ett maktförhållande när en person har resurser nog att köpa en annan, frivilligt eller inte. Etnicitet är som tidigare påpekat märkbart frånvarande i debatten. De fåtalet gånger som det uppmärksammats i materialet så framställs det utifrån föreställningar om människor på grund av de platser dessa människor kommer från. Eftersom aspekten av etnicitet är så pass frånvarande i denna debatt så kan inga större slutsatser dras för just denna aspekt mer än vad teorin redan synliggjort. För att belysa aspekten av etnicitet bör fortsatt forskning fokusera på annat material än just den mediala debatten göras. Frånvaron av aspekten gällande etnicitet är dock ett resultat från undersökningen eftersom det visar på att själva strukturerna har det talats lite om inom just denna debatt. Effekten av detta blir att prostitution kan beskrivas som ett frivilligt och befriande val för kvinnor. Strukturerna är dock inte valbara utan finns där även om debatten inte uppmärksammar dem i samma grad som den uppmärksammar strukturer gällande kön.

Ytterligare undersökningar för just diskriminering av den prostituerade gällande kön, klass och etnicitet kan exempelvis fokusera på myndighetsrapporter eller riksdagsbeslut. För en sådan undersökning skulle även en kvalitativ innehållsanalys vara användbar då det med denna snabbt går att sortera en stor mängd material. För denna studie som är gjord på opinionsbildande artiklar, främst debattartiklar, så har den kvalitativa innehållsanalysen fungerat väl, men det vore även av intresse att göra en liknande studie men med en kritisk diskursanalys eller argumentationsanalys som metod. Det tillsammans med det intersektionella perspektivet kan se diskursen och argumenten på ett djupare sätt än vad denna studie gjort och hur det i sin tur påverkar framställningen av prostituerade. För syftet att undersöka hur diskriminering gentemot den prostituerade synliggörs gällande kön, klass och etnicitet har dock teorin och metoden fungerat väl i denna studie.

Vad denna studie kunnat uppmärksamma är att de olika sidorna av debatten framställer diskrimineringen mot den prostituerade olika eftersom tolkningen av prostitution skiljer sig åt. Detta syns tydligast i debatten när utbytet av sexuella tjänster mot pengar kallas antingen för prostitution eller för sexarbete. Sidan för en legalisering talar om sexarbete medan sidan för en kriminalisering talar om prostitution. Oavsett hur dessa sidor tolkat fenomenet så blir det i analysen tydligt att när aspekter av klass och etnicitet inte uppmärksammas så kan prostitution även talas om som sexarbete. När även

aspekten av kön tas bort och det endast talas om sexarbetare glider debatten snabbt över till att handla om vem som har rätt att bestämma över någon annans val. Sexköpslagen framstår som kontrollerande och begränsande av den fria viljan för den prostituerade. Om vi ser till den andra sidan av debatten som står för kriminalisering av sexköp så synliggörs riskerna med att legalisera prostitution. Främst ligger då fokus på det våld som prostituerade kan utsättas för och att det är en kränkning mot det mänskliga värdet. Orsakerna till att människor prostituerar sig läggs dock inte lika mycket fokus på.

I den tidigare forskningen av Petra Östergren har det uppmärksammat hur bilden av prostituerade präglats av en negativ framställning.¹³² Detta kan ses även i denna studie framförallt då temat utsatthet är vad som enligt undersökningen kommit att prägla framställningen av den prostituerade. Enligt Debra Satz tre olika perspektiv syns här det egalitära perspektivet som ser till att kvinnan framställs som just utsatt och framförallt underordnad mannen.¹³³ Det är dock de två andra perspektiven, det essentiella och det ekonomiska, som dock kan ses tydligast på de två sidor om debatten. Det essentiella för sidan om kriminalisering av sexköp och det ekonomiska perspektivet för sidan om legalisering för sexköp.

Den svenska debatten har av Don Kulick kritiserats för att göra prostituerade än mer utsatta genom att framställa dem som just utsatta. Vad som syns i denna undersökning är inte risken med att framställs den prostituerade som utsatt utan snarare att göra detta utan att se till fler aspekter än endast kön. I skenet av denna undersökning kan vi se hur den utsatta, som båda sidor av debatten håller med om att den prostituerade är på ett eller annat sätt, framställs som utsatt främst utifrån sitt kön. Utsattheten och de teman som följer därefter som synliggör hur diskriminering gentemot den prostituerade framställs, grundar sig i den prostituerades kön. Vad denna uppsats synliggjort är att när diskriminering av klass, etnicitet och kön uppmärksammas tillsammans kan prostitution talas om som ett legitimt arbete. I de meningsenheter i analysen där klass och etnicitet dock synliggörs, blir detta mycket svårare att göra. De strukturer i samhället som grundar sig på kön, klass och etnicitet är inte valbara för någon men de kan uppmärksammas olika mycket inom en debatt. Strukturerna finns där oavsett vilket leder till slutsatsen för denna uppsats: diskriminering gentemot den prostituerade handlar om mer än bara diskriminering av kön.

¹³² Östergren, 2003, s.40

¹³³ Satz, 2010, s.94

Syftet med denna uppsats har varit att undersöka hur diskriminering gällande kön, klass och etnicitet gentemot den prostituerade synliggörs vilket har visat på i de verktyg teorin gett. Delar av debatten när det talas om diskriminering gentemot den prostituerade så saknas helt aspekter gällande diskriminering på grund av kön, klass och etnicitet. Kön är dock den aspekt som genomsyrar debatten medan klass och etnicitet står i skymundan. Vad som dock blir uppenbart med ett intersektionellt perspektiv på denna debatt är ett ifrågasättande ifall den inte bör handla om **mer** än bara kön.

8 Referenser

Primärmaterial

Avci, Gulan, ”Fritt fram för alla torskars nu?”, *Expressen*, 13 augusti 2015, Tillgänglig: <https://www.expressen.se/debatt/fritt-fram-for-alla-torskars-nu/> [senast hämtad 2018-05-23]

Bouvin, Emma, ”Amnesty ska verka för avkriminaliserade sexköp”, *Dagens Nyheter*, 11 augusti, 2015, Tillgänglig: <https://www.dn.se/nyheter/varlden/amnesty-ska-verka-for-avkriminaliserade-sexkop/> [hämtad senast 2018-05-23]

Dinamarca, Rossana & Rågsjö, Karin, ”Män tjänar pengar på ’den lyckliga horan’”, *Aftonbladet*, 21 augusti 2015, Tillgänglig: <https://www.aftonbladet.se/debatt/debattammen/jamstalldhet/article21283708.ab> [senast hämtad 2018-05-23]

Gustafsson, Mikael & Björk, Malin, ”Amnesty är helt fel ute”, *Aftonbladet*, 29 januari 2014. Tillgänglig: <https://www.aftonbladet.se/debatt/article18263482.ab> [hämtad senast 2018-05-23]

Jakobsson, Pye, ”Sexarbetare har också mänskliga rättigheter”, *Aftonbladet*, 14 augusti, 2015, Tillgänglig: <https://www.aftonbladet.se/debatt/debattammen/jamstalldhet/article21251608.ab> [senaste hämtad 2018-05-23]

Karlsson, Michael & Tasci, Nujin, ”Amnesty sprider myter om sexhandeln”, *SvD*, 1 februari 2014, Tillgänglig: <https://www.svd.se/amnesty-sprider-myter-om-sexhandeln> [hämtad senast 2018-05-23]

Kronqvist, Patrik, ”Amnesty International gör bort sig igen”, *Expressen*, 31 januari 2014, Tillgänglig: <https://www.expressen.se/ledare/amnesty-international-gor-bort-sig-igen/> [senast hämtad 2018-05-23]

Kugelberg, Elsa, ”Förbud inte enda vägen”, *Dagens Nyheter*, 13 augusti, 2015, Tillgänglig: <https://www.dn.se/ledare/signerat/elsa-kugelberg-forbud-mot-sexkop-inte-enda-vagen/> [hämtad senast 2018-05-23]

Svensson, Frida, ”Köparnas pengar gör kvinnokroppar till lukrativ business”, *SvD*, 24 maj, 2016, Tillgänglig: <https://www.svd.se/koparnas-pengar-gor-kvinnors-kroppar-till-business> [hämtad senaste 2018-05-23]

Östergren, Petra, ”Amnesty på rätt spår i prostitutionsfrågan”, *Aftonbladet*, 29 januari 2014, Tillgänglig: <https://www.aftonbladet.se/debatt/debattammen/brottochstraff/article18261378.ab> [senast hämtad: 2018-05-23]

Övrigt material

Amnesty International "Amnesty International Policy On State Obligations To Respect, Protect And Fulfil The Human Rights Of Sex Workers", POL 30/4062/2016, 2016

Bryman, Alan, 2011, *Samhällsvetenskapliga metoder*, 2:a uppl, Liber, Malmö

Butler Nelson, Cheryl, 2015, "A Critical Race Feminist Perspective on Prostitution & Sex Trafficking in America", *Yale Journal of Law and Feminism*, Vol. 21, no.1, pp. 95-139

de los Reyes, Paulina, 2006, "Global o(jäm)likhet och intersektionalitet: om feministiska gränsdragningar och hegemoniska röster", *Tidsskrift för kvinnoforskning*, nr1-2, ss.36–51.

de los Reyes, Paulina & Mulinari, Diana, 2005, *Intersektionalitet – kritiska reflektioner över (o)jämlighetens landskap*. Liber, Malmö.

Edling, Christofer & Liljefors, Fredrik (red.), 2010, *Ett delat samhälle – makt, intersektionalitet och social skiktning*, Liber, Malmö.

Elvin – Nowak, Ylva & Thomsson, Heléne, 2003, *Att göra kön, om vårt våldsamma behov av att vara kvinnor och män*, Albert Bonniers Förlag, Stockholm.

Erikson, Josefina, *Strider om mening – En dynamisk frameanalys av den svenska sexköpslagen*, Doktorsavhandling, Uppsala Universitet, 2011

Ekström, Veronica, 2012, "Inte bara kvinna. Våldsutsatta kvinnor och deras behov av stöd – konstruktion och komplikationer i svenskt offentligt tryck", *Retfærd: nordisk juridisk tidsskrift*, Årgang 35, 2012, Nr.3/138, ss. 51–68

Graneheim, Ulla & Lundman, Berit, 2004, "Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness", *Nurse Education Today*, Vol. 1, No. 24, pp. 105-112

Hirdman, Yvonne, 1988, "Genussystemet – reflexioner kring kvinnors sociala underordning", *Tidskrift för genusvetenskap*, Nummer 3, ss. 49–63

Hsieh, Hsiu-Fang & Shannon, E.Sarah, 2005, "Three Approaches to Qualitative Content Analysis", *Qualitative Health Research*, Vol. 15, No.9, pp. 1277-1288

Justis – og politidepartementet, "Purchasing Sexual Services in Sweden and the Netherlands. Legal Regulation and Experiences. A Report from the Working Group on the Legal Regulation of the Purchase of Sexual Services", Report 2004, G-0367 E, Oslo, 2004

Krippendorff, Klaus, 2012, *Content Analysis; An Introduction to its Methodology*, 3rd Edition, Sage, Thousand Oaks, California.

Kulick, Don, 2003, "Sex in the new Europe. The criminalization of clients and Swedish fear of penetration", *Anthropological Theory*, Vol.3, no.2, Thousand Oaks, London, pp. 199-218

Kulick, Don, 2005, "Four hundred thousand Swedish perverts", *GLQ: A journal of lesbian and gay studies*, vol.11, no.2, pp. 205-235

Länsstyrelsen i Stockholms län, "Prostitution i Sverige 2014. En omfattande kartläggning", Rapport 2015:10, Stockholm: Länsstyrelsen i Stockholms län, 2015

NSWP, "NSWP elects new President, Pye Jakobsson", Tillgänglig: <http://www.nswp.org/es/news/nswp-elects-new-president-pye-jakobsson>, 2014, [senast hämtad: 2018-05-23]

Ove Sernhede, 2010, "Etnicitet" i Edling, Christofer & Liljeros Fredrik (red.), "Ett delat samhälle – makt, intersektionalitet och social skiktning", Liber, Malmö.

Patel, Runa & Davidsson, Bo, 2011, *Forskningsmetodikens grunder- att planera, genomföra och rapportera en undersökning*, 4:e uppl., Studentlitteratur, Lund

Regeringens skrivelse 2008/08:167, "Handlingsplan mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål", Skr. 2007/08:167, Visby, 2008

Regnér, Åsa, "Nej, det finns ingen ursäkt för sexköparna", *Aftonbladet*, 3 juni, 2016, Tillgänglig: <https://www.aftonbladet.se/debatt/article22939604.ab> [hämtad senast: 2018-05-23]

Satz, Debra, 2010, *Why Some Things Should Not Be for Sale: The Moral Limits of Markets*, Oxford University Press, Oxford

Westerstrand, Jenny, *Mellan mäns händer – kvinnors rättssubjektivitet, internationell rätt och diskurser om prostitution och trafficking*, Doktorsavhandling, Uppsala Universitet, 2008

Östergren, Petra, 2006, *Porr, horor och feminister*, Natur och Kultur, Stockholm

Östergren, Petra, *Synden ideologiserad. Modern svensk prostitutionspolicy som identitets – och trygghetsskapare*, Magisteruppsats, Stockholms Universitet, 2003

